Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...найн 1921 оной ...нин 21-hээ гарана | № 107 (16330) | 1983 оной майн 7, суббото | Сэн 3 мүнгэн.

БУРЯАДАЙ АССР-60

ЭЛБЭГ УРГАСА АБАХАБДИ

...ра hая болотор хүйтэн ...үе-үе болоод лэ ной- ...аhан ороод, газарай ...эй гэдэсые сэхээр ...улаа. Энээнhээ улам- ...зарим газарта хаба- ...рилгын эхилхэ болзор ...ноногоор хойшолуулаг-

...ы иимэ байдалай то- ...обошье, манай ажахыда ...ороohото ургамалнууд ...араалагдаhан болзор ...таригдажа эхилээ. Жэ- ...дэ, ороohо таряан (гол ...шэнисэ) майн 10 болотор, горох — майн 5, обёос — майн 20 болотор заатагүй таригдажа дүүрэхэ байна.

Юуб гэхэдэ, манай эндэхи эрхэ байдалда эгээл таатай болзор сооно, түргэнөөр лэ эртын тарилгые хэхэдэ hайн ургаса абтадаг гээшэ. Нёдондо таряанай газарта минеральна үтэгжүүлгэ hайса оруулжа, үрэhээ эхэнхиинь нэгэдэхи классай шанартай болгожо тариhанай, тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэрине богони болзор соо дүүргэhэнэймнай ашаар гектар бүриhөө дунда зэргээр 17,5 центнер ороohон абтаа hэн.

Байгша ондо поли дээрэ бүхыдөө 84 мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ гаргагдажа тараагдаа. Таряанай үрэhэнтэй хамта хүрьhэндэ оруулагдахаар 3780 тонно минеральна үтэгжүүлгэ бэлдэгдэнхэй. Үрэhэнэймнай ехэнхинь «элита» болон нэгэдэхи классай шанарта хүргэгдэнхэй. Тиимэhээ энэ жэлдэ бүхы ургамалнуудай hайн ургаса абаха арга бии.

Хэнэйшье мэдэhээр, газар хахалалгын, тарилгын агрегадуудай hаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэгдөөл hаань, тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэри богони болзор соо бүтээгдэхэ бшуу. Тиимэhээ трактор, плуг, сеялкэ, культиватор гэхэ мэтэ техникые саг сооно hайнаар заhабарилха хэрэгтэ бригада, отделени бүхэндэ ехэ анхарал хандуулагдаа.

Жэшээнь, Еланска хоёрдохи отделениинхид (эрхилэгшэнь И. А. Стайсупов) бүри шэнэ жэлэй гарахаhаа урда бүхы жэжэ-божо техникээ заhабарижа дүүргэhэн юм. Апрелиин 1-дэ бүхы тракторнуудынь жагсаалда табигдаад байгаа. Тэрэшэлэн эндэхи механизаторнууд үнгэрэгшэ намартаа эршэмтэйгээр хүдэлжэ, нилээд ехэ газарта намарай паар бэлдэжэ шадаа hэн. Гадна тарялан дээрээ саhа hайнаар тогтоогоо. Тиимэhээ тэрэ газараа хэрэгтэй сооно борнойлжо гү, али культиваци хэжэ, буртаг үбhыень үгы хээд, хүрьhыень катогоор нягтаруулаад, үрэhээ богони болзор соо тариха аргатай болоо. Тээсгэн энэ отделенидэ механизаторнуудай суглаан боложо, хамтын подрядай гурим нэбтэрүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ, хүдэлмэриин түсэб баталагдаа.

А. АЛЕНИЧЕВ,
Кабанскын районой Байгалай ОПХ-гай ахамад агроном.

Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин коллектив республикын 60 жэлэй ойн баярай жэлые эрхим ажалаараа эхилhэн байна. Тус коллектив байгша оной түрүүшын кварталда КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой болон ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө hэн. Түрүүшүүлэй дунда телеграфистка комсомол басаган Л. В. Гордеевае нэрлэлтэй.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ГДР-эй ПАРТИЙНО-ГҮРЭНЭЙ ДЕЛЕГАЦИ — АЛМА-АТАДА

СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер түрүүтэй Германиин Демократическа Республикын партийно-гүрэнэй делегаци Алма-Ата ошохоёо майн 5-да мордобо. КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар делегаци хани ёhоной албанай хэрэгээр манай орондо ерэhэн байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андропов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Д. Ф. Устинов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад тусхай тушаалтад аэродром дээрэ Э. Хонеккерые, делегациин гэшүүдые хани халуунаар үдэшэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. В. Русаков болон бусад тусхай тушаалтад делегациие үдэшэн ябалсана.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев болон республикын бусад хүтэлбэрилэгшэд Алма-Атада делегациие угтаhан байгаа.

Аха дүү ороной түлөөлэгшэд Алдар Солын мемориалда хүрэжэ, венок табиба.

Казахстанай Компартиин Центральна Комитедтэ Д. А. Кунаев Э. Хонеккер түрүүтэй ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегацитай хөөрэлдэбэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар республиканска партийна организациин ажал ябуулгатай немец хани нүхэдөө танилсуулhан байгаа.

ГДР-тэ хүгжэлтэ түгэс социалис общество байгуулгада шэнэ зорилгонуудые табиhан партиин X съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар СЕПГ-гэй хүдэлмэри тухай, ороной экономическа ба эрдэм, соёлой туйлалтанууд тухай Э. Хонеккер хөөрэбэ. Нүхэр Ю. В. Андроповой найруулhан эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүдые hайшаанабди гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Эдэ үүсхэлнүүдыень уласхоорондын олониитэ үргэнөөр дэмжэhэн байна. Бүхы дэлхэй дээрэ шахардуу байдалые hуларуулхын, эб найрамдал хангахын тула ГДР бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ юм.

(ТАСС).

ЛОНОЙ ТҮЛӨӨ ОРОЛДОГШО

...мир Мефодьевич ...1975 ондо БАМ ба- ...иа Северобайкальск ...эhэн намтартай. «Ниж- ...электрансстрой» трес- ...хэз холбооной саг ...отделениин дистан- ...электромеханигаар хү- ...юм. Эрхим ажалайнгаа «Арбан нэгэдэхи та- ...лэй ударник» гэhэн ...нэрэ зэргэдэ хүрдүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Новокузнецк ажаллахаар эльгээгдээ бэлэй. Тиин 1975 ондо тэрэ БАМ-ай барилгада ерээ hэн.

...мир Усынин Улаан- ...рбан нэгэдэхи ГПТУ

Жолоошодой анхаралгүй хандалгаhаа боложо, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй ажал хүдэлмэридэ ехэ hаад ушардаг гээшэ. Тэдэнэр «Магирус» түхэлэй мантан томо машинануудай кузоваар кабельнуудые дайражархидаг гү, үгышье hаа, хэлхеэ холбооной линиинүүдые таhалжархидаг байха юм.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд өөhэдынгөө гараар бүтээhэн ажалайнгаа түлөө мүн лэ зүрхэеэ үбдэдэг гээшэ. Ушар тиимэhээ Владимир Мефодьевич энээн тушаа районойнгоо «Северный Байкал» газетэдэ нэгэнтэ бэшэ бэшэhэн байна. Энэ ушарынь жолоошодой хайхарамжагүй ябадалые үсөөрүүлжэ, тэдэнэй анхаралыень шангадхаа. Тингэжэ жолоошодой зэмээр ушардаг хэлхеэ холбооной линиин усалнууд хараа байса доошолоо бэлэй.

Владимир Мефодьевич эндэ, БАМ-да өөрынгөө ажабайдал зохёогоо, хуби заяагаа — наhанайнгаа нүхэрыешье олоо. Тэрэнэй хани нүхэр Литовско отрядай бүридэлдэ орожо, БАМ барилсахала ерээ hэн. Мүнөө шэнэ, бамовска бүлын үхибүүд — бамовецууд саадта ябадаг болонхой.

Владимир Усынин хамтын хэрэгтэ оролдожол ябадаг. Тэрэ профгрупоргын орлогшо дээрэhээ, профсоюзна ажабайдалые hайнаар мэдэдэг юм. Энэнь тэрэнэй ажал хүдэлмэридэ нэгэшье hаад болодоггүй, харин хараалагдаhан шэнэ түсэбүүдээ бэелүүлхэ хэрэгтэнь бүри зориг жуулдаг гээшэ.

Е. БАЛЬБУРОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Усынин.

М. МАРТИНСОНОЙ фото.

Улаан-Үдын хладокомбинадай хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула эршэмтэйгээр хүдэлнэ.

Байгша оной түрүүшын кварталайнь түсэб 101 процент дүүргэгдээ. Тингэжэ энэ үе соо городой хүн зондо 853 тонно сагаан тоhо, 1703 тонно сыр, 1032 тонно маргаринай зүйл, 5400 тонно мяханай продуктнуудые, 32 миллион үндэгэ, 14400 тонно сагаан эдеэнэй продуктнуудые худалдаба.

Комбинадта Александр Водяковой хүтэлбэрилдэг ашаа буулгагшадай бригада оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Бригадын гэшүүд хоёр халаанда хүдэлжэ, продуктнуудые вагонhоо саг дарыдань буулгадаг. Тиихэдэ технологическа цехэй хүдэлмэришэн Васса Ферапонтовна Думнова 28 жэлэй туршада комбинадта хүдэлжэ, жэшээтэ hайн ажалаараа олондо хүндэтэй болонхой. Ахалагша кладовщик Н. С. Клеменцева, компрессорнэ түхеэрэлгын машинист Н. Н. Беломестных, аккумуляторщик В. В. Михайлов, слесарь Ф. Н. Петров болон бусад hайнаар хүдэлнэ. Ветерануудай соохоо ахамад бухгалтерай орлогшо М. М. Зубрицкая 1943 оной апрелиин 7-hоо хойшо энэ комбинадта ажалаhан зандаа. Комбинадай директор О. И. Черниговская 26 жэлдэ эндэ хүдэлнэ.

ЭЛБЭГЭЭР ХУДАЛДАГДАНА

Экономическа кружок комбинадта жэл бүхэндэ хүдэлжэ байдаг, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй түүхэ хоёрдохи жэлээ шудална.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэд дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, городойнгоо хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр таhалгаряагүй хангажа байхаар оролдоно.

— Мэнэ hаяхан Орджоникидзе хотоhоо 100 тонно мороженэ ерээ. Тэрэнээ худалдаанда гаргажа эхилээбди. Ниихэдээ үхибүүдэй, тиихэдэ ехэшүүлэйшье дуратай эдеэнэй зүйл городтомнай элбэгээр худалдагдаха, — гэжэ О. И. Черниговская хэлээ hэн.

Н. ХАЗУЕВ.

УЯЛГАНУУДАА ШЭНЭЛБЭ

Үйлэдбэриин «Забайкаллес» нэгэдэлэй эгээн залуу коллектив — Уоянай леспромхоз бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байнхай. Энэ предприяти байгуулагдаhаар оройдоо дүрбэхэн hара боложо байбашье, ажалаа, мүн тиихэдэ социалис мүрысөө гуримтайгаар эмхидхэhэнэй ашаар Майн 1-нэй хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгануудаа апрелиин 25-да дүүргээ юм. Тус коллективэй ажалай олон түрүүшүүлэй оролдолгоор энэ амжалта туйлагдаа. Илангаяа А. С. Ивановой, Н. В. Чумаковой хүтэлбэрилдэг бригаданууд, Н. С. Дружининай, В. А. Кранскиин экипажнууд үйлэдбэриин эрхим дүнгүүдые харуулаа.

Жэлэй эхиндэ абтаhан социалис уялгануудаа дахин хаража үзөөд, леспромхозой хүдэлмэришэд хахад жэлэйнгээ түсэбые майн 9-дэ дүүргэхэ, харин долоон hарын даабарине Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулан дүүргэхэ гэhэн шэнэ уялгануудые баталан абаа.

Н. ОРЛОВ.

ЭЛШЭ ХҮСЭНЭЙ УТАhАН

Ваунтын районой түб Багдарин ба Романовка хоёрой хоорондо электрын элшэ хүсэ дамжуулха «ЛЭП-110» линии татагдажа байна. Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн hайндэр болотор энэ линии ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана.

«Трансвостоксибсетьэлектростройн» 106-дахи оньhожоруулагдамал колоннын В. Н. Рыжковой бригада энэ линиие татажа байна. Тэдэнэр Презельск — Тында гэhэн участогта элшэ хүсэнэй линии таталгын хүдэлмэридэ шалгараа hэн.

Линиин татагдаха газарта бүхы аранганууд табигданхай. Мүнөө энэ бригада арангануудта утаhа үлгэжэ, тэрэнээ бүхэлжэ байнхай.

А. ЦЫРЕНОВ.

АЛДАРТА ОЙ

Фашизмhаа немец арадуудай сүлөөлэгдэhөөр 38 жэлэй ойе Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд майн 5-да баяр ёhололтойгоор hайндэрлэбэ.

Үнгэрhэн жэлнүүдтэ КПСС-эй ба СЕПГ-гэй, СССР-эй ба ГДР-эй арадуудай хоорондо аха дүү ёhоной hайн харилсаа холбоон тогтоогдоо гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэhэн байна. Энэ харилсаа холбоомнай үе сагаар туршагдан шалгагдаа. Харилсаа холбоомнай нэгэ нэгэеэ гүнзэгы сэдьхэлhээ хүндэлхэ, ниитэ нэгэн уг зорилгонуудтай, ажал ябуулгатай байха, марксистско-ленинскэ үзэл сурталай, социалис интернационализмын гол ёhонуудта үнэн сэхэ байлгын үндэhэ hуури дээрэ байгуулагдана.

СССР-эй болон ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэдэй ходо хододо уулзажа байдаг ушар политическэ ба экономическа асуудалнуудаар ажал ябуулгаяа хамтаараа бэелүүлхэ, мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудаар ниитэ нэгэн хараа бодолтой байха хэрэгтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ.

(ТАСС).

ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Манай орон дотор хэблэлэй нэрэ хүндэ айхабтар ехэ юм. Тэрэ манай обществын ажабайдалай бүхы асуудалнуудта асари ехэ үүргэ нүлөө үзүүлдэг хүсэн болонхой. Дүн хамта жэлдээ 40 миллиардhаа дээшэ хэhэгээр барлагдадаг 8 мянга гаран газетэ СССР-тэ хэблэгдэжэ гарадаг гээшэ. Номой хэблэлэй хэрэг үргэнөөр хүгжөөгдөө.

Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан заншалай ёhоор майн 5-да Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо. Ниислэл хотын партийна ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, газетэ, журналнуудай, телевидени болон радиогой, информационно агентствэнүүд болон хэблэлнүүдэй, полиграфическа предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, эдэбхитэй хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд зал соо сугларhан байгаа.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. В. Зимянин, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таhагые даагша Б. И. Стукалин, зохёохы холбоонуудай, газетэнүүдэй, журналнуудай, информационно агентствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд президиумдэ hуугаа.

«Известия» газетын ахамад редактор Л. Н. Толкунов элидхэл хэхэдээ, коммунис байгуулалтын түсэбүүдые бэелүүлгэдэ партиин үнэн сэхэ туhалагша, марксизм-ленинизмын суртал hургаалнуудые эсэшэ сусашагүйгөөр нэбтэрүүлэгшэ — совет хэблэл бүгэдэ арадай дунда улам үргэнөөр мэдэрэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые сугларгашад баталан абаба.

(ТАСС).

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ ҮРЭЖЭЛ hАЙЖАРУУЛХА ИЮНИИН 15

габшагай гурбан hара

ДУТАГДАЛНУУДАА САДХАХААР БОЛОО

...ан, бэлшээри болон ...ай ургасые дээшэ- ...лаар соносхогдоhон ...гурбан hарын тур- ...иин районой совхо- ...р зэргэ ажал ябуул- ...арнь hаяхан hонир- ...Үдын, Хүлэй, Дээдэ- ...совхозуудта үшөөл ...нуудай бии байhы- ...алта элирүүлээ.

...ба Дээдэ-Тайлсын ...Шанаагай уhалуу- ...темые хэрэглэн, бү- ...гаран гектар саб- ...амидаралта уhаар ...а. Мүнөө тэрэнэй ...алтанууд мүльhэн- ...сэбэрлэгдэжэ б... ...эндэ хүрэжэ ... ...ойдоол дүрбэн хүн ... байгаа hэн. Тэд ...хүсөөр тии- ...юумэн бүтээгдэхэ

...уhалууриин систе- ...ай ажахын 360 ...сабшалан үндалуу- ...Нёдондо эндэхи га- ...тар бүриhөө дунда ...3 центнер ургаса ...аа hэмди. Энэмнай ...нуудайхидэ орхо- ...нтерээр ехэ боло ...гэжэ Дээдэ-Тайлсын ...үнинэй луговод ...ович Кучумов хөө-

— Мүнөө Үдын голой уhан элбэг. Тиимэhээ нарата дулаан үдэр бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэн, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллахын түлөө тэмсэжэ байнабди. Нёдондо туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхан, үндэр ургаса абахын түлөө манай луговодуудай звено тэмсэнэ. Мүнөө бидэнэй 70 гаран гектар сабшалан уhалагдаад байнхай.

Нүхэр Кучумовай хүтэлбэрилдэг звено оньhон техникээр муу бэшээр хангагданхай. Наг шэбхэ зөөхэ тракторнуудшье бии. Гэбэшье габшагай гурбан hарын соносхогдоhонhоо хойшо сабшалан, тарялан дээрэ нэгэшье тонно нютагай үтэгжүүлгэ гаргагдаагүй байhаар.

Шанаагай системын эхиндэ Хүлэй совхозой луговод Алексей Никифорович Пономаревтой уулзажа, ажал хэрэгээрнь hонирхоходомнай, харин тэрэ бидэндэ иигэжэ хэлээ hэн:

— Би эндэhээ 11 километрэй зайда оршодог Тарбагатай гэжэ hууринда ажаhуугшаб. Намда ямаршье техникэ үгы юм. Тиимэhээ үдэр бүхэндэ ажалдаа ябагаар ерэхэ баатай болоноб. Намда уhалагдадаг 200 гектар сабшалан даалгагданхай юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнэйнгээ гектар бүриhөө 12 центнер ургаса хуряажа абаhан байнабди.

Тэрэнэй даадаг сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ мүнөө болотор гаргагдаагүй байhаар. Һүүлэй үедэ hөөг бургааhанhаа, шулуу шоройhоо сэбэрлэхэ хүдэлмэри ябуулагданагүй. Борнойлхо, газарайнь хүрьhэ hэбхирүүлхэ талаар ажал эндэ орой мартагданхай гэхэдэ болохо.

Хүлэй совхозой Тарбагатайн отделениин Баинкин гэжэ газарта 200 шахуу гектар сабшалан болон бэлшээри бии юм. Мүнөө тэрэниие бүлүүр станцинуудаар үндалуулжа байна. Эндэ Алексей Капорский, Александр Машанов гэгшэд ажаллана. Эдэнэр станцинуудаа түхэреэн сүүдхын туршада хүдэлгэнэ. Луговодууд мартын 27-hоо хойшо бүхыдөө 70 гаран гектар газар үндалуулаа. Эдэ хоёр нүхэд ажалайнгаа сагые ашагтайгаар хэрэглэхын тула яhала оролдолго гарган хүдэлнэ. Гэбэшье тэдэнэр байгаали хамгаалха хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна. Түлишэ, тоhодолгын материалнуудта хайша хэрэгээр хандана, тэрээнhээнь боложо, Үдын голой уhан бузарлагдахадаа болохо бшуу.

Тус ажахы бүлүүр 8 станцитай юм. Мүнөө тэдэнэйнь гурбаниинь эбдэрэнхэй. Харин бидэнэй ябаhан үдэр оройдоол хоёрынь хүдэлгэгдэжэ байгаа hэн. Хориин районой уhалууриин системын управлени үшөө томо, хүсэтэ нэгэ станци тэдэндэ үгэнхэй. Тэрэнээ үшөө ашаглаагүй байhаар. Энэнь ехэл гайхалтай. Энэ станцида хэрэгтэй хоолойнуудынь мүнөөшье болотор асарагдаадүй. Ажахын ахамад мелиоратор, тэжээлэй цехэй начальник Михаил Федорович Скворцов эдэ дутуу дунданууда саг дарыдань усадхаха хэмжээнүүдые абахын, габшагай гурбан hарын түсэбтэ даабаринуудые заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй.

— Габшагай гурбан hарын туршада хэхэ хүдэлмэримнай тон ехэ. 250 гектар талмай тэгшэлэгдэхэ, 300 гектар борнойлогдохо, 175 гектарай хүрьhыень hэбхирүүлхэ, 273 гектарта олон жэлэй ногоо тариха юм. 25 километр шахуу утатай хороо баригдаха байна. Гэхэтэй хамта 590 гектар газар hубаг ханаабаар уhалагдаха, тэрэнэй 9 гектарынь малай зунай бэлшээри, бэшэниинь сабшалангай талмайнууд болоно, — гэжэ Дээдэ-Тайлсын совхозой ахамад мелиоратор В. Д. Ильков хэлэнэ.

Мүнөө ажахын бүлүүр станцинууд үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлгэгдэжэ байна. Тэдэнэй хоёрынь зунай бэлшээриин газарнуудые уhална. Бэшэниинь Хоёр Үдэ гэжэ газарай сабшалангые үндалуулна.

— Габшагай гурбан hарын туршада манай совхозой луговодууд болон механизаторнууд 2500 гектар таряалан, 1000 гектар сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха ёhотой юм. 150 гектар сабшалан борнойлогдохо, 200 гаран гектарай хүрьhэниинь соологдон hэбхирүүлэгдэхэ hэн. Уhалууриин системын хүсөөр 1425 гектар сабшалан, 130 гектар таряалан уhалагдаха, — гэжэ Үдын совхозой парткомой секретарь нүхэр Дашидондоков хэлэнэ.

Мүнөө ажахын луговодууд ой тайгын, хадын саhанай хайлахада hубаг ханаабуудаар уhыень залажа, сабшалан үндалуулна. Совхозой үнинэй луговод, Даша Дымбрылович Дымбрыловтэй ажал дээрэнь уулзабабди.

— Мүнөө ханаабуудаа заhабарижа дүүргээд, эрьедэнь элhэ, шорой адхаад, үндэр болгожо байнаб. Сабшаламни тиимэ ехэшье бэшэ юм. Бүхыдөө жараад шахуу гектар болодог. Нёдондо тэрэнэйнгээ гектар бүхэнhөө 12—13 центнер ургаса хуряажа абаа hэмди, — гэжэ Д. Дымбрылов хөөрэнэ.

Тэрэнэй ханаабуудые заhабарилхадань, ажахын түрүү хонишон, партиин обкомой гэшүүндэ кандидат Г. М. Бимбаев ехэ туhаламжа үзүүлhэн байна.

Мүнөө энэ совхозой Хүйтэн-Булагай, Нарин-Горхоной уhалууриин системэнүүдэй эхин шадар хаалта боолтонууд мүльhэнhөө сэбэрлэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта эдэ гурбан ажахынууд наг шэбхэ гаргаха талаар үшөөл нобшорhоор. Эдэ дутагдалнуудаа саг дарыдань усадхажа, хараалhан түсэбтэ даабаринуудаа заатагүй дүүргэхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
арадай хиналтын Хориин районно комитедэй штатна бэшэ инспектор.
С. УБЕЕВ,
«Правда Бурятии» газетын корр.
Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ШАГНАЛ

Республикын хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдые хүгжөөлгэдэ болон нарижуулан hайжаруулгада габьяатай байhанайнь түлөө Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин инженер Клавдия Сергеевна **Воронинада**, Яруунын районой хэлхеэ холбооной узелай начальник Геннадий Георгиевич **Гантимуровта**, Хориин ЭТУС-ай Хэжэнгын хэлхеэ холбооной цехэй электромонтер Жанчипдоржо Цыренович **Лыгденовтэ**, союзна магистральна хэлхеэ холбоонуудай болон телевидениин 3-дахи техническэ узелай инженер Рафаэль Шайхулович **Низамутдиновта**, «Связьстрой-6» трестын 608-дахи нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын таhагай начальник Иван Иванович **Хаминда «Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной габьяата хүдэлмэрилэгшэ»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

* * *

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр үрэ дүнгүүдые туйлаhанай түлөө Радиогой үдэртэй дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин хото, хүдөөгэй телефонно хэлхеэ холбооной албанай начальник Геннадий Иванович **Бедригые**, Улаан-Үдын 6-дахи хэлхеэ холбооной отделениин начальнигай орлогшо Ольга Спиридоновна **Бондюговае**, Улаан-Үдын городской телефонно станциин электромонтер Галина Арсалановна **Дашинимаевае**, союзна магистральна хэлхеэ холбоонуудай болон телевидениин 3-дахи техническэ узелай начальник Александр Кузьмич **Кожевниковые**, «Связьстрой-6» трестын 608-дахи нүүдэл оньhожоруулагдамал колоннын жолоошон Алексей Степанович **Федосеевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотануудаар** шагнаба.

КПСС-эй ГОРКОМОЙ ПЛЕНУМ

КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой X пленум майн 6-да боложо үнгэрбэ.

«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан худалдаа наймаанай ба ажаhуудалай талаар хүн зоной эрилтэнүүдые хангаха хэрэгые хүгжөөхэ ба hайжаруулха талаар партиин Железнодорожно райкомой хүдэлмэри тухай» асуудал тэрэнэй үзэмжэдэ табигдаа.

Тус асуудалаар элидхэл КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь **И. М. Пытин** хээ.

Энэ асуудалаар КПСС-эй горкомой секретарь **В. С. Тимашов** нэмэлтэ элидхэл хэhэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ авиационно заводой парткомой секретарь **В. К. Агалов**, прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй генеральна директор **И. С. Медведев**, горпромторгын наймаалагша **Б. Р. Бадлуева**, Октябрьска районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. Г. Колесников**, республикын хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын министр **Е. И. Мульченко**, Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин райпрофсожой түрүүлэгшэ **И. Ц. Аюрзанаев** гэгшэд хабаадалсаба.

КПСС-эй обкомой секретарь **Л. В. Потапов** пленумэй хүдэлмэридэ хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

Пленум зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаараа дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

«КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар партиин горкомой бюрогой болон таhагуудай эмхидхэхы, ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай» мэдээсэл КПСС-эй горкомой секретарь **Г. Д. Басаев** пленум дээрэ хэбэ.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид, декабриин 1-дэ дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 15 миллион түхэригэй барилга хэхэ, бригадна подрядай гуримаар бүхы ажалайнгаа 40 процентыень дүүргэжэ, үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ гэһэн уялга «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив жэлэй эхиндэ хамтын суглаан дээрэ нэгэн дуугаар абаа бэлэй. Эдэ бүхы хараа зорилгонуудаа бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байнхай. Байрын гэрнүүдэй, столово, магазинуудай, промышленна объектнүүдэй, түмэр харгын барилга хурдан түргэнөөр хэгдэжэ, гүрэнэй даабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын, тэрэнэй субподрядна эмхинүүдэй шангахаһаар хүдэлһэнэй ашаар Хойто-Муяын хадануудай дундуур тоннельнүүдые тойруулан саг зуурын түмэр харгы табиха даабари мартын 20-до дүүргэгдэжэ, мүнөө Северомуйск хүрэтэр ашаан зөөгдэнэ. Нэгэдэхи кварталай туршада 1738 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд ашаглалгада тушаагдаа.

Трестын захиргаан, партком, профком ба комсомолой комитедэй үүсхэлээр социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэрэй хүндэлэлэй мүрысөөндэ барилгын 13 эмхинүүд, 125 бригадын коллектив хабаадалсажа, жэлэй эхинһээ яһала һайнаар хүдэлжэ байнхай.

Барилга - хабсаралгын 708-дахи поездын залуу барилгашан А. Е. Дементьевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабариие нэгэ һараар урид, майн 30-да дүүргэхэ гэһэн уялга абажа, бэшэндээ һайн һайхан жэшээ харуулаа бэлэй. Хахад жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэһэн мүрысөөндэ В. С. Шекуновой, В. И. Бритиковэй, В. Т. Чернягай. Н. Л. Жарчинскиин, А. И. Мельниковэй, А. И. Курочкинай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд хабаадалсажа, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар дүүргэнэ.

«Үсөөн хүнэй хүсөөр ехэ хэмжээнэй ажал хэхэ» гэһэн үүсхэл барилга-хабсаралгын 651-дэхи поездын түрүү хүдэлмэришэн В. С. Шекуновой бригадын коллектив гаргаа бэлэй. Тус бригадын коллектив гурбан халаанай туршада ажаллажа, барилгада хэрэгтэй материал схээр гаргадаг болонхой. Энэ бригадын коллектив дотор 56 хүнэй орондо 47 хүдэлмэришэд тоологдоно.

— Бригадымнай гэшүүд хүдэлмэриин хоёр-гурбан мэргэжэл шудаланхай. Хоёр хүнэй хэхэ хүдэлмэриие ганса хүн дүүргэдэгшье байха, —гээд бригадир В. С. Шекунов мэдүүлдэг. Тус бригадын коллектив байгша оной январь һарада 17 мянган кубометр шулуу бутаргаха аад, үнэн дээрээ 30 мянган кубометр материал барилгашадта эльгээгээ. Февралиин, мартын түсэбүүд мүн лэ үлүүлэгдэһэн.

— Бидэ мүнөө июниин түсэбөөр продукци гарганабди, — гэжэ В. С. Шекунов омог баяртайгаар хэлэнэ. Һайн бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэд эбтэй эетэйгээр, нэгэ һанал бодолтойгоор, ажал хэрэгтээ эзэн ёһоор хандаад хүдэлхэдөө, нимэ һайн үрэ дүнгүүдые туйлана.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын коллектив мүнөө 1984 оной февраль һарын түсэбөөр барилга хэжэ байнхай. Энэ поездын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 600 мянган түхэригэй барилга хэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан объектнүүдые эрхим шанартайгаар ашаглалгада тушаажа, үйлэдбэридөө 17 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаад байна.

—Коллективнай 45 процент ажалаа бригадна подрядай гуримаар дүүргэнэ. Барилгын объектнүүдые материалаар дутамаггүй хангаха асуудал поездын захиргаанай, партийна, профсоюзай организацинуудай хиналта доро байдаг. Хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын худэлмэри һайнаар ябуулагдана. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар лэ даабаряа хододоо үлүүлнэбди, — гэжэ барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын начальник В. А. Скарга хэлэнэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ үүсхэл гаргаһан тус поездын коллектив түрүү ажалай ульгэр жэшээ харуулжа ябаһаар.

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын бэшэшье олон предприятинуудай коллективүүд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гүрэнэй даабари, абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Барилга-хабсаралгын 708-дахи, 572-дохи, 597-дохи, 669-дэхи, поезднуудай, автобаазын, заһабарин-прокатна баазын коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байна. Эдэнэр Байгалай хаданууднаа Витим мүрэнэй эрье хүрэтэр барилга хэжэ, бүхы объектнүүдые хараалагдаһан болзортонь ашаглалгада тушаахын түлөө тэмсэнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

Роберт Контаков сэрэгэйнгээ албые дүүргэжэ Шэнэ-Уоянда хүдэлдэг болоо һэн. Мүн лэ эндэ дарханай мэргэжэл шудалаа. Хэрэгтэй болоо һаа тонщигоншье уялга дүүргэхэ аргатай. Эндэ хүдэлдөө Роберт айл болоо. Роберт ажалдаа ехэ хандагаар хандадаг һэн тула коллектив соогоо хүндэлүүлонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Контаков.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ ф

ЛЕНИНСКЭ КООПЕРАТИВНА ТҮСЭБЫЕ БЭЕЛҮҮЛЭН

(РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗУУДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭИ СУГЛААНҺАА)

Колхозуудай үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба томодхохо хүдэлмэриин, ажахынууд хоорондын хамжаан болон агропромышленна комплексын хүгжэхэтэй хамта хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлгэдэ колхозуудай соведүүдэй үүргэ мүнөө үедэ дээшэлжэ байна. Энээн тушаа һаяхан үнгэрһэн районуудай колхозуудай соведүүдэй түлөөлэгшэдэй республиканска суглаан дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тэндэ «1981—1982 онуудай туршада республикын колхозуудай соведэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд тухай тоосоон ба КПСС-эй ЦК-гай майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор колхозуудай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр **В. У. Дарханов** элидхэл хээ гэжэ урда тээнь мэдээсээ һэмди. Үнгэрһэн энэ хугасаа соо республикын колхозуудай гэшүүд байгаалиин бэрхэшээлнүүдһээ тунхарингүй СССР-эй Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хүсэ шадал, арга боломжонуудые хэрэглэн хүдэлөө гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахые эрхилхэ хэрэгтэ сагай уларилай хэды муугаар нүлөөлөөшье һаань, колхознигуудай үсэд шангаар хүдэлһэнэй ашаар үнгэрһэн жэлнүүдтэ ороошон 82,2 мянган тонноор, хартаабха 9,5 мянган тонноор, мяхан 130, һүн—3249, ноошон 94 тонно ехээр үйлэдбэрилэгдөө. Мүн ниитын адууһа малда элбэг тэжээл нөөсэлэгдэһэнэй ашаар малай ашаг шэмэнь нилээд нэмээ.

1981—1982 онуудай дүнгөөр колхозууд гүрэндэ ороошо, хартаабха, овощ, мяха худалдаха талаар үридэ оронхой. Эдэ бии байгаа дутагдалнуудта тоггохо зуураа элидхэлшэ гол анхаралаа тариан ажал эрхилэлгэдэ хандуулһан байна.

Агротехническэ хэмжээнүүдые бэелүүлһэн, ажахыдаа зональна гурим үргэнөөр нэбтэрүүлһэн колхозууд ган гасуур жэлнүүдтэшье тогтууритай баян ургаса абана. Тиимэһээ энэ түрүү онол арга хэрэглэхэ гээшэ мүнөө үедэ тон шухала болонхой.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ газар тариалан болон тэжээл үйлэдбэрилгые эрдэм ухаанай үндэрөөр эрхилдэг болохо хэрэгтэ нилээд алхам хэгдээ. Эрдэмтэд, мэргэжэлтэдэй хүсөөр олохон колхозуудта газар тариалан эрхилхэ зональна гурим нэбтэрүүлэгдээ. Энээнэй ёһоор тарилгын газарай хубаарилга шэнээр зохёогдожо, тэжээлдэ орохо ургамалнууд урдынхиһаа ехээр таригдаа, сэбэр паар үргэдхэгдөө, хүрьһэ урбуулангүй газараа элдүүрилхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдээ. Үндэр ургаса үгэдэг шэниисын «бурятская-34», «бурятская-79», ешмээнэй «донецкая-8», обёосой «сельма» сортын үрэһэн ехэхэн газарта таригдана. Хүрьһэндэ үтэгжүүлгэ оруулха, ургасын буртаг ногоонтой тэмсэхэ аргануд тухай элидхэлшэ тодорхойгоор тоггоо.

Агротехническэ гуримаар хүдэлһэн, газараа саг соонь һайнаар уһалжа шадаһан ажахынууд ямаршье сагта баян ургаса абаһан байдаг. Жэшээнь, нёдондо Бэшүүрэй районой Калининай нэрэмжэтэ колхоз уһалагдадаг газарай гектар бүриһөө 30 центнер ороошо, Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский» колхоз 375 центнер овощ, Улаан-Үдын районой «Советская Россия» колхоз 35 центнер үбһэ хуряагаа.

Һайжаруулагдаһан, уһалагдадаг газарые зүбөөр, ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула хаа хаанагүй ажахын тоосоогоор хүдэлдэг бригадануудые байгуулха ёһотой. Эдэнэй гэшүүд жэлэй һүүлдэ абаһан продукциингаа зэргээр салин абаха, ургасын түлөө тэмсэхэ болоно ха юм.

Республикын колхозууд хүсэ ехэтэй техникээр түгэс хангагданхай. Теэд эдээнээ зүбөөр, һайнаар ашаглажа шадангүй гэжэ тэрэ хэлээ.

Мал ажалда һайн үрэ дүнгүүдые харуулжа байһан ажахынууд, түрүүшүүл олон. Илангаяа Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Ахын, Улаан-Үдын районуудай колхозуудые онсолон тэмдэглээ. Үнгэрһэн жэлдэ республикын 38 колхоз мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Тиигэбэшье колхозуудай байдалда дутагдалнууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии байһаар. Эдээн дээрэ нүхэр Дарханов тодорхойгоор тоггоо.

Мал ажал эрхилэлгэдэ бии байгаа дутуу дунданууд тухай хэлэхэдээ, нэн түрүүн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, эхэ малай һубайралгатай, үхэл гарзатай тэмсэхэ, залуу малые зүбөөр харууһалха, һүнэй комплекснүүдай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ анхарал хандуулаа. Мүн гахай үсхэбэрилгын дутуу дунданууд тушаа тоггожо, дары хэмжээ абаха тухай хэлэһэн байна.

Мүнөө мал ажалда тон харюусалгатай саг ерэнхэй. Ниитын малай үбэлжэлгэ дүүрэхэнь. Гэбэшье энэ шухала хэрэгтэ хүсэлэл оролдолгоёо нэгэшье үдэр, час соо һуларуулжа болохогүй. Энэ табан жэлэй гол жэлдэ мал ажалай продукци үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдаха даабаряа дүүргэхэдэнь, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мал ажалые али бүхы талаарнь ашаг үрэтэй болгохо найдамтай һуури табигдаха ха юм гэжэ элидхэлшэ мэдүүлээ.

Саашань нүхэр Дарханов колхозуудта экономическа хүдэлмэри һайжаруулха, бухгалтернуудай тоо бүридхэлые шангадхаха, шалгалтын комиссинуудай ба юристконсультантнуудай хүдэлмэриие гуримшуулха, хамтын мүнгэ зөөри үбэршэлэгшэдтэй шангаар тэмсэхэ, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ, тоосоондо чек хэрэглэхэ тушаа дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Эндэ Бэшүүрэй районой «Победа» колхоздо нэбтэрүүлэгдэһэн чековэ гуримые ехэл һайшаагаа.

Элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ нүхэр Дарханов колхозуудай Жэшээтэ Уставай эрилтые наринаар сахиха, эндэ бии байгаа дутагдалнууд тухай, колхозуудай республиканска болон районно соведүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха асуудалнуудта тоггоһон байна.

Элидхэлэй һүүлдэ нэмэлтэ элидхэл хэһэн республикын Хүдөө ажахын министерствын юристконсультант **Е. Б. Цырендоржиев** үнгэрһэн жэлдэ республикын колхозуудта Жэшээтэ Уставай эрилтын хэр сахигдажа байһыень шалгаһан үрэ дүн тухай хэлэһэн байна. Загарайн, Захааминай, Мухар-Шэбэрэй районуудай соведүүд ажахы хоорондын юридическэ бүлэгүүдтэ тусхай мэргэжэлтэй хүнүүдые олоогүй дээрэһээнь, эдэ бүлэгүүд жэлэй туршада мүртэй хүдэлөөгүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тус Уставай 47 пунктын ёһоор колхоз бүхэн жэл соо тоосоото дүрбэн суглаа хэхэ ёһотой. Энэ талаар республикын арбан дүрбэн ажахы, тэрэ тоодо: Мухар-Шэбэрэй районой «Заганский», «Искра», Ахын районой 4 ажахы, Прибайкалиин районой «Прибайкалец», Түнхэнэй—«Сибиряк», Улаан-Үдын—«Дружба», Искра, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк», «8-е марта», «Советская Россия» колхозуудай квартал бүхэндэ суглаануудые үнгэргэхэдэнь, харин Бэшүүрэй районой «Дружба», Калининай нэрэмжэтэ, «Еланский» колхозууд, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз жэлэй туршада оройдоол нэгэ-нэгэ суглаа хэһэн байха юм.

Колхозуудай правлениин заседанинууд мүн лэ үсөөн гэшүүдтэйгээр үнгэргэгдэнэ гэжэ тэрэ хэлээ.

Зарим ажахынуудта олон гэшүүд элдэбын шалтагаанаар ажалдаа гарахагүй ябадал гаргана. Илангаяа Загарайн районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо иимэ ушар олоор дайралдана.

Тиихэдэ олохон колхозууд зарим хүдэлмэрилэгшэдтөө салин дээрэнь нэмэлтэ мүнгэ мүнөө болотор түлэһөөр. Загарайн районой Карл Марксын, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр гэшүүдые колхозһоо гаргахадаа, шэнэ ерэһэн хүнүүдые гэшүүн болгожо абахадаа, ганса өөһэдөө шиидхэдэг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Мүн зарим ажахынууд олохон организаци, предприятинуудтай хэлсээ баталжа, түсэбөөр хараалагдаагүй ехэхэн мүнгэ зөөриеэ хажуу тээшэнь гаргашална. Илангаяа ерүүл барилгашадай бригаданууд ямаршье проектно-сметнэ документацигүйгөөр барилгануудые хэхэдээ, хүсэндэнь хүргэнгүйгөөр орхёод, колхозуудай ехэхэн мүнгые абана. Энэ талаар колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, бухгалтернууд ехэл зэмэтэй гээшэ, — гэжэ нүхэр Цырендоржиев хэлээ.

— Байгша оной июниин 1-һээ колхознигуудай салин хүлһэн 20—25 процент хүрэтэр нэмээгдэхэнь. Энэнь совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй салинтай адли болохо юм, — гэжэ Хүдөө ажахын министерствын таһагые даагша **З. Р. Будаев** нэмэлтэ элидхэл соогоо онсолон тэмдэглээ.

Тиимэһээ колхозой гэшүүн бүхэн һарадаа дунда зэргээр 147 түхэриг салин абажа эхилхэнь. Трактористнууд һара бүри 173 түхэриг, һаалишан — 164 түхэриг абадаг болохо юм. Энэнь совхоздо хүдэлэгшэдтэй тон адлирхуу. Хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй салин баһал 30 процент болотор дээшэлүүлэгдэхэ байна. Жэшээлхэдэ, эдэнэрэй салингынь жэлдээ 560 түхэригөөр гэхэ гү, али һарадаа 46,66 түхэригөөр нэмээгдэбэ. Хэрбээ. совхозой директор гурбадахи бүлэгэй ёһоор урдань 230 түхэриг салин абадаг һаа, харин мүнөө 300 түхэриг абадаг болохо. Мүн ахамад мэргэжэлтэд 266 түхэриг, ахалагша мэргэжэлтэд — 190, миин мэргэжэлтэд — 160, отделенинүүдые эрхилэгшэд 240—265, бухгалтернууд — 140, кассирнууд—130 түхэриг абаха юм. Тиихэдээ колхозууд валовой продукци хэды шэнээнээр үйлэдбэрилнэб, тэрээнһээ салин хүлһэниинь 8 бүлэгтэ хубаарха болоно гээд тэрэ дурадхаа.

Улаан-Үдын районой «Советская Россия» колхозой гахайн фермые даагша **В. М. Китаев** үгэ хэлэхэдээ ажахымнай ороошо тариянай, тэжээлэй ургамалнуудай бараг һайн ургаса абаа гэжэ элидхээ. Тусхайлбал, нёдондо тэдэнэр 37,9 мянган центнер ороошо хуряажа, гүрэндэ тарья худалдаха түсэбөө 3,5 дахин үлүүлэн дүүргээ. Иигэжэ энэ жэлэй хабарай тарилгада хүрэнгын үрэһөөр гүйсэд хангагданхайбди. Ниитын адууһа малда 14,9 мянган центнер ороошон үгтэһэн байна. Мүн тэжээл ехээр нөөсэлэгдөө. Гансал хартаабха ургуулжа шадаагүйбди гэжэ тэрэ хэлээ. Энэ дутагдалаа усадхахын тула тусхай звенонуудта шухала хүдэлмэреэ даалгажа үгэхэ ёһотой. Иигэжэ тус коллектив 200 гектар талмай дээрэһээ баян ургаса абажа, гүрэндэ 3900 центнер хартаабха худалдаха зорилго табина.

Малшаднай үнгэрһэн жэлдэ нилээд амжалта туйлаа. Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые худалдаха түсэбүүдээ үлүүлэн дүүргээ. Олон тугал, хурьган, поршоонхо абтаа.

Мал ажалда бии байһан дутагдалнууд дээрэ тоггоходоо, үнеэн бүриһөө үшөө бага һүн һаагдана гэжэ тэрэ хэлээ. Өөрынгөө фермын ажал тухай тобшохоноор тоггоһон байна.

— Манай колхоз 1966 онһоо эхилжэ, ажахын тоосоогоор хүдэлнэ. Харин тариан ажалда бригадна гурим 1974 ондо нэбтэрүүлэгдээ һэн. Эдэ бүгэдын ашаар ажахымнай жэл бүри тогтууритай баян ургаса хуряадаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэлдэ тариашаднай гектарай 19,5 центнер ороошо суглуулаа. Мүн лэ энэ түрүү онол арга хэрэглэхэдээ, коллективүүдэй гэшүүн бүхэн журамтайшье болоно, даалгагдаһан ажалдаа эзэн ёһоор хандана, — гэжэ Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой ахамад экономист **Л. А. Смолика** хэлээ.

Колхозуудай экономическа албанда сэнгэй талаар үшөө нэгэ экономистые нэмээхээр болоо гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, энэ хүн тусгаар организаци, предприятинуудтай баталһан хэлсээ шалгалта хэжэ байха ёһотой. Мүн бидэниие, бухгалтернуудые юридическэ талаар һургахаар болоо.

Зэдын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод, Социалис Ажалай Герой **Е. П. Бутаков** үгэ хэлэхэдээ, өөһэдынгөө бригадын хэжэ байһан ажал хүдэлмэри дээрэ тобшохоноор тоггоо.

Ороошо тариянай ургасые тогтууритай болгохо гээшэ мүнөө үедэ гол зорилго болоно. Эгээл ехэ ороошо тарья, тэжээл болон бусад ургамалнуудые хуряаха гээшэ ажахы бүхэнэй шухала эрилтэ мүн.

Эгээл мүнөө эдэ хабарай үдэрнүүдтэ ерэхэ ургасын үндэһэ һууриин табигдажа байхада, хайшан гээл һаа, газар тариалангай үрэжэлые дээшэлүүлхэб, хүрьһэнэйнь шиигнойтые яажа һайнаар хэрэглэхэб, үндэр баян ургаса абахын тула үшөө юу хэхэб гэжэ тариашан, механизатор, мэргэжэлтэн бүхэн оролдохо, тэмсэхэ болоно. Иигэжэ ороошо тариянай, тэжээлэй ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлжэ, ниитын адууһа малда элбэг хүрэхэ тэжээлэй бааза байгуулха гээшэ тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй эгээл харюусалгатай зорилго гээшэ. Энэ жэлдэ хаа хаанагүй ажалдаа бригадна подряд нэбтэрүүлжэ, шэнэ гуримаар хүдэлхэдөө заатагүй амжалта түйлагдаха ёһотой.

Эдэ бүгэдын ашаар газар тариалангай, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха даабари заабол дүүргэгдэхэ, үлүүлэн дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Мүн районуудай агропромышленна нэгэдэлнүүдтэ дутуу дунданууд үзэгдэһөөр. Жэшээлхэдэ, «Госкомсельхозтехникын», «Сельхозхимия» нэгэдэлнүүд, автотранспортна предприятинууд хэһэн хүдэлмэриингөө шанарта анхарал хандуулнагүй. Энэ талаар тодорхой хэмжээ абахаар болоо гэжэ Хяагтын районой «Родина» колхозой түрүүлэгшэ **А. Г. Нечаев**, Улаан-Үдын районой «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ **П. М. Болонев**, Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ **М. А. Спиридонов** гэгшэд хэлэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ республикын прокуророй ахалагша туһалагша **М. М. Гершевич**, республикын Госбанкын конторые эрхилэгшэ **А. А. Вязинский** гэгшэд республикын колхозуудай үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, хамтын зөөриие гамтайгаар хэрэглэхэ хэрэгтэ тоггоо.

Эндэ республикын колхозуудай соведэй болон президиумэй гэшүүд һунгагдаба. Мүн зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тусхай тогтоол энэ соведэй секцинүүд болон байгша ондо бэелүүлэгдэхэ түсэбүүд баталагдан абтаа.

Д. ДОНДОКОВ.

МЭДЭЭСЭЛ ХЭГ ДЭБЭ

КПСС-эй Октябрьска райкомой районой үзэл сурталай эдэбхитэдэй партийна ба совет хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга һаяшаг үнгэргөө. Философиин эрдэмэй доктор, профессор В. В. Мантатов, партиин Октябрьска райкомой секретарь В. Л. Кургузов гэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Удаань Буряадай АССР-эй худалдаа наймаанай министр Ю. М. Битаев, районно Соведэй гүйсэдхэхы комитедэй түрүүлэгшэ В. Г. Колесников сугларагшадай асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр харюусаа..

Манай корр.

ГАЗАР ҺАЙЖАРУУЛХА ГУРБА ҺАРА

ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

Хабартаа, зундаа ходо гандадаг, ехэнхидээ хуурай тала газартай Хэжэнгын райондо уһалагдаха аргатай тариалан, сабшалангые һайнаар уидалуулха, үтэгжүүлгэ оруулха гээшэ айхабтар ехэ удха шанартай.

Тиимэһээ газарай хүрьһэнэй үрэжэл дээшэлүүлхэ, уһалха габшагай хүдэлмэриин энэ гурбан һара соо район дотор хэр зэргэ хүдэлмэриин хэгдэжэ байһые хаража үзэхэ ушартай бологдоно.

Эндэхи совхозуудта бүхыдөө уһалагдадаг 376 гектар тариянай газар, 12,4 мянган гектар сабшалан бии. Байгша ондо уһалагдадаг тариалангай ехэнхидэнь тэжээлэй ургамалнууд, 80 гектар дээрэ хартаабха таригдаха юм. Гадна энэ жэлдэ бүхы уһалагдадаг тариалангай 225 гектарынь уһалууриин хүсэ ехэтэй «Фрегат» түхэлэй агрегадуудаар уидалуулагдаха байна. Жэшээлхэдэ, бүри нёдондо Хэжэнгын совхоздо хоёр тиимэ агрегат тодхогдоһон юм. Энээнһээ гадна районэй ажахынуудта жэлэй ямаршье сагта газар дээрэ уһа гаргаха 64 бүлүүр станци, мүн уһа сасан хаяха 34 машина тоологдоно. Газар уһалха уһалууриин һайн системэнүүдшье бии.

Теэд эдэ бүхы техникэ хэр хүдэлгэгдэнэб, бүхы дээрээ газар уһалха, хүрьһэ һайжаруулха хүдэлмэри хэр эмхитэйгээр ябуулагданаб гээд харая.

Мүнөө районой ажахынуудта тариалан уһалалгада бүхыдөө 24 хүн, сабшалан уидалуулгада 117 хүн хүдэлжэ байна.

Гэхэтэй хамта газар уһалха, илангаяа хээрэ наг шэбхэ зөөжэ тарааха, культуртехническэ хүдэлмэри хэхэ түсэб тиимэ амжалтатай һайнаар дүүргэгдэнэ гэхын аргагүй. Зарим совхозуудтань бүлүүр станцинууд дүүрэн хүсэндөө, хоёр халаанда хүдэлгэгдэнэгүй. Тусхайлбал, «50 лет Октября» совхоздо 5 бүлүүр станцинь һэя болотор ганса халаанаар хүдэлгэгдэжэ байгаа. Юуб гэхэдэ, механизаторнуудай байрлаха, эдеэлхэ нүүдэл вагонхонууд тэндэнь табигдаагүй байгаа бшуу. Тиигэжэ нёдондо энэ үедэ совхоз 3614 гектар сабшалан нэгэ дахин уһалаад байһан һаа, мүнөө 2870 гектар уһаланхай. «Первомайский» совхоздо газар уһалха хүдэлмэри бүришье хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ. Эгээл тиимэһээ район дотор түсэбэй ёһоор 6350 гектар добо газар бүлүүр станцинуудаар уһалагдаха ёһотой аад, оройдоол 300 гаран гектартань уһан гаргагдаа.

Гурба һарын туршада эндэхи ажахынууд бүхыдөө 51 мянган тонно шэбхэ гаргаха түсэбтэй аад, мүнөө һаял 30 хүрэхэгүй мянган тонно органическа үтэгжүүлгэ хээрэ гаргаба. Районой «Сельхозхимия» нэгэдэлэй отрядайхид 16.5 мянган тонно шэбхэ тариалан, сабшалан дээрэ гаргаха даабаритай байбал, миил 2 мянган тонно зөөгөөд һууна. Илангала эндэхидэй шэбхээ уридшалан обоолжо, минеральна үтэгжүүлгэтэй холилсожо, шанаржуулдаг, нэгшээдэггүйнь ехэ харамтай.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ совхозуудта тариянай газарта, сабшалан дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ тарааха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа байна. Тэрэшэлэн сабшалангай хүрьһэнэй дээгүүрхиие борнойлхо, хадхууртай каток ябуулжа соолохо, уһанай шэнгэхэ гүнзэгы зурлаануудые гаргаха, мүн уһалууриин хаалтануудые заһабарилха хүдэлмэри баһал муу бэшээр ябуулагдана гэхээр. Байгша ондо район дотор муу ургасатай бэлшээри болон сабшалангай газарай хүрьһэ элдүүрилжэ, үндэһөөрнь һайжаруулха, олон жэлэй ногоо тариха талаар ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй. «Бурводстрой» трестын ПМК-гай, «Сельхозхимия» нэгэдэлэй отрядуудай хүсөөр Хэжэнгын, Загаһатын, Худанай совхозуудта хамта 1500 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй аад, мүнөө хүрэтэр өөдтэй ажал бүтээгдээгүй байһаар.

Эндэхи совхозуудта бүхыдөө 1393 гектарта һайжаруулагдаһан, хорёол[...] бэлшээри бии гэжэ [...]доно. Теэд тэндэ үт[...]гэ һайса оруулха, [...]нэйнь дээгүүрхиие [...]руулха, ногооной ур[...]риха, уһалха талаар [...]биратай юумэн хэгд[...]

Газар һайжаруулха[...]гай хүдэлмэриин гурб[...] түсэбэй район дотор [...]тагүйгөөр муугаар бэе[...]дэжэ байһан тухай тэзс[...]дэхи ажахынуудай, [...]риин системэнүүдэй [...]ленинн, «Сельхоз[...] «Госкомсельхозтехни[...]гэдэлнүүдэй, «Бурвод[...] ПМК-гай хүтэлбэри[...] мэргэжэлтэдэй хаба[...]тай зүблөөн дээрэ [...] шүүмжэлэл хэгдэһэн[...] Бии байһан дутагдал[...] дары усадхаха хэм[...]дые абаха гэжэ заагд[...] Мүнөө район дотор[...] һайжаруулха хүдэл[...] эршые шангадхаха, [...]риие үдэр һүнингүй [...]хэ талаар зарим тэды[...] хэгдэжэ байна. Тиим[...]дэхид урдаа табигд[...] зорилгонуудые дү[...] тула үлэһэн саг соо[...] шухала хэмжээнүүд[...]ха бэзэ гэжэ хүлеэгд[...] гэхэ гүйсэд аргатай[...]

К. УЛА[...]
Буряадай АССР-эй [...]лиорацинн болон у[...] ажахын министерс[...] таһагай начал[...]

Михаил Невзоров 1974 ондо Совет Армиһаа табигдаад, Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэтэй гальваническа цехтэ орожо хүдэлөө. Найман жэлэй хугасаа соо ажаллаха зуураа, 4-дэхи рязрядай гальванист болонхой. Тэрэ участоггаа эгээл залуу мэргэжэлтэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Михаил Невзоров ажал дээрээ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЛАС ДУРНЫН хизаарта

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНУУД МЭДЭЭСЭНЭ

ЕНДЭР ДЭЭРЭ — МҮНӨӨ ҮЕЫН ХҮН

Сибириие болон Алас-Дурна зүгые ашаглан хэрэглэхэ талаар совет хүнүүдэй туйлаһан баатар габьяата амжалтануудта бүхэроссин театрай фестиваль зорюулагданхай. РСФСР-эй Соёлой министерство, республикын уран зохёолшодой, композиторнуудай зохёохы эмхинүүд, актернууд тэрэниие үнгэргэнэ.

РСФСР-эй Соёлой министерствэһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ, эдэ нютагуудые ашаглалгын үеые харуулха, Сибириин ба Алас-Дурнын хүнүүд тухай драматургиин ба театрай искусствын эрхим бүтээлнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гээшэ тус харалгын зорилго болоно.

Байгша оной декабриин 1 болотор фестиваль үргэлжэлхэ. Эрхимдэ тоологдоһон бүтээлнүүдые харуулхын тула Хабаровскын ба Эрхүүгэй театрнууд үгтэхэ юм.

Сибириин ба Алас-Дурнын искусствын ажал ябуулагшад ороной бусад районуудай мэргэжэлтэдтэй хамта Эрхүү хотото театрай һайндэрэй дүнгүүдые согсолхо болоно. Эндэ научно-практическа конференци үнгэргэгдэхэ юм.

АМТАЛАГШАДАЙ СОВЕТ

Далайн продуктнуудые үйлэдбэрилгэтэй холбоотой дипломтой мэргэжэлтэд Алас-Дурнын загаһанай промышленностиин ба ажахын технологическа институтда һуража эхилэнхэй.

Амтатай, дабһатай, аагтай, гашуун гэһэн 4 амта бултанда мэдээжэ гээшэ. Тэрэнэй нэгыешье тон наринаар танидаг болохо гээшэ хүшэр хэрэг юм. Харин загаһанай промышленностьда 160 янзын үнэр тоологдодог. Тэдэниие илгаруулжа танидаг болохо гээшэ бүришье хүшэр хэрэг.

Мүнөө үедэ түрүүшын бүлэг мэргэжэлтэд үнэр танан, амта танижа һурана. Загаһанай продукци үйлэдбэрилдэг предприятинуудай бусадшье хүдэлмэрилэгшэд хожомынь иимэ һуралсал гараха юм.

БҮХЫ ЯНЗЫН ХАНГАЛГА

Амар шадарай Дормидонтовко гэжэ тосхондо нээгдэһэн ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын комплексно пункт хүн зоной ямаршье захилнуудые хангадаг юм. Тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд малай ба шубуудай байха байрануудые баридаг, түлеэ бэлдэдэг, бусад хүдэлмэри хэдэг юм. Хубсаһа хунараа химическэ аргаар сэбэрлүүлхын, гэр соохи техникэ заһуулхын тула түмэр замшад, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд хэдэн арбаад километр ябажа, районой түб ошодог байһанаа мүнөө болёо.

Амар шадарай тосхонуудай хангалгын эмхи зургаанууд 300 гаран янзын туһаламжа хүн зондо үзүүлдэг юм. Табан жэлэй эсэс тээшэ ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын 100-гаад шэнэ байшан, тушаан абалгын комплексно пункт, оёдолой мастерской ашаглалгада оруулагдаха юм.

ТҮЛИШЭ ЕХ[...] АЛМАГДА[...]

Зүүн Сибириин ту[...]май Галуута нуур[...]циин локомотивна [...]тепловозой машинист[...]дэлдэг В. Г. Курчато[...] приятн дотороо түрү[...]мэришэн гэжэ суур[...] Тэрэ арбан нэгэдэх[...] жэлэй хоёрдохи жэл[...]шада эрхим һайнаар [...]жэ, СССР-эй 60 жэл[...] зорюулагдаһан социа[...]рысөөндэ илагшадай [...]ороо һэн. Тиигэжэ [...]замай транспортын [...]лис мүрысөөнэй о[...] гэһэн хүндэтэ тэмдэг[...]нагдаа бэлэй. Мүн [...] жэлэй эхинһээ аж[...] эршые һуладхангү[...]ри үндэр бүтээсэ[...] түрэл республикын[...]та ойе амжалта тү[...]хын түлөө В. Курч[...]хы хүсэ шадалаа, б[...]дабаряа элсүүлэн [...] байнхай.

—Түрэл республ[...] 60 жэлэй алдарта [...]тэй солотойгоор [...] тула туһалагша [...] Зоринтой бүхы арга[...]жонуудаа хэрэглэн [...]бди,—гэжэ Валери[...]надьевич хөөрэнэ. [...] алмалта, арьбалалты[...] тэмсэл ябуулнабди. [...] нёдондо жэлэй [...] 20.840 килограмм [...] алмаа һаа, байгша [...] рүүшын кварталай [...] 10.840 килограмм [...] шадаабди.

В. Курчатов эн[...]тынгаа түлөө һайш[...] таалда хүртөө юм. [...] даадаг экипаж үнг[...] һарын түсэбтэ д[...]дые амжалтатай [...] гэжэ, Буряадай АССР[...] жэлэй ойдо зорю[...] социалис мүрысөөн[...] шадай тоодо оро[...]

Мүнөөдэр — Радиогой ба хэлхеэ холбооной бүхы һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХҮСЭТЭ ЗЭБСЭГ

Мүнөөдэр орон доторнай …гой заншалта һайндэр …рдэжэ байна. Радио, те…дени гэшэмнай үзэл сур… хүдэлмэриин хүсэтэ зэб… болонхой.

…өө хамта дээрэ 40 хэ…рэ, тэрэ тоодо буряад … дээрэшье, телевизионно …улга, тиихэдэ 71 хэлэн …рэ, тоодо мүн бу… хэлэн дээрэ радио-прог… дамжуулагдадаг гэшэ. …най орон дотор 118 про… телецентр, мүн тэ… дунда Улаан-Үдын те… тоологдоно. Энэ жэл… эхилжэ, Улаан-Үдымнай … гол түлэб үнгэтэ дам…уудые хэдэг боложо … Саашадаа телевизионно … дамжуулгануудаай үн… болгогдохо юм.

…ргэшэ жэлэй эхинһээ …лийн телевидени бүхэ… хоёр программа нэ… доро дамжуулдаг болон… Мүнөө манай республи… хүн зоной 90-ээд … бүхэсоюзна теле… нэгэдэхи программа, … процентнь хо… программа харана.

… зуура техническэ дэб… улам саашадаа дэл… бүри бүхы совет арад…, мүн манайшье республи… ажалшад бүхэсоюзна те… хоёр программа, … гурбан программа … доро харадаг болохо … Мүнөө радио абажа … болоо һаа, бүхэсоюзна … программа нэгэн до… дамжуулагдана. Манай рес… «радио-программа» … бүхэндэ гурбан час хаха… туршада дамжуулагдана. … байхада радио шаг… гэр бүлэ республи… доторнай мүнөө үгы юм … болохо байна.

…най телевидени болон … программа дотор …-эй XXVI съездын, мүн … Центральна Комите… 1982 оной майн болон … Пленумүүдэй шиид…нүүдэй хэр зэргээр бэе… байһан тухай асуу…, манай партиин, совет … дотоодын болон га… политикые гүнзэгы-гөөр тайлбарилха хэрэгтэ, ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор, мүн абари заншалай ба эстетическэ талаар хүмүүжүүлхэ ябадалда, совет ёһоной ажабайдалые үргэнөөр харуулгада гол анхарал хандуулагдана.

Буряадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар жаран жэлэй ойн баяр ойртожо байна. Энэ ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн телевидени болон радиогоор саг үргэлжэ харуулагдана. Тиихэдэ энэ үнгэрһэн жаран жэлэй туршада экономико болон соёл гэгээрэлэй хүгжөөн дэбжээхэ талаар буряад орон доторнай бэелүүлэгдэһэн үндэһэн хубилалтанууд, үргэн ниитэ ажалшадай түйлаһан гайхамшаг амжалтанууд радио, телевидениин программа дотор дэлгэрэнгыгээр тунхаглагдана.

Энэ ойн баярта зорюулагдажа, «Эбтэй һайхан бүлэ соо» гэһэн тусгаар дамжуулганууд телевидени болон радиогоор саг үргэлжэ үгтэдэг. Жэшээ болгон харуулха болоо һаа, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай ажалай коллективтэ тусгаар телевизионно дамжуулга зорюулагдаһан юм.

Тус комбинат үйлэдбэриингөө талаар сронойнгоо олонхон предприятинуудтай нягта холбоотой байхаһаа гадна, мүн хүршэ Монгол Арадай Республикын Эрдэнэтын комбинадай коллективтэй халуун хани барисаатай. Энэ комбинадай хүдэлмэришэд—монгол хүбүүд, басагадта Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадайхид өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө хубаалсадаг, халан абалсадаг юм.

Республикынгаа жаран жэлэй ойн баярта зорюулан, Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Залаанай фермын коллектив тухай радио-дамжуулга хэгдээ. Энэ фермэ дээрэ буряад,ород, татар нүхэд суг хамта эбтэй һайнаар ажаллажа, бага бэшэ амжалтануудые түйлана, һаалишан Тагзима Закирова үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3000 үлүүтэй килограмм һү һаадаг. Тэрэнэй хани нүхэр Мария Балданова мүн лэ эрхим һайн ажалаараа суурхадаг. Буряад нютагта нютагжажа, ленинскэ национальна политикын ашаар зол жаргалаа эдлэжэ ажаһууһан тухайгаа Тагзима Сабировна Закирова радио шагнагшадта хөөрэжэ үгөө.

Иимэ жэшээ баримтануудые саашадань үшөө олооршье үргэлжэлүүлжэ болоно.

Байгал-Амарай түмэр харгын хэр зэргэ баригдажа байһан тухай телевидени, радио саг үргэлжэ анхарал хандуулдаг гэшэ. Энэ агууехэ барилгын эхилһэн сагһаа хойшо тэрэнэй дүүрэтэрнь радио-телевизионно намтар бэшэгдэжэ байнхай.

Техническэ дэбжэлтын үндэһөөр предприятинуудые шэнээр зэбсэгжүүлхэ, эрдэм үйлэдбэри хоёрой хоорондо нягта холбоо барисаа байгуулха тухай болон бусад асуудалнуудта телевидени, радио ехэтэ анхаралаа хандуулна.

«Түрэл нютаг» гэһэн радио журналнай үргэн ниитэ хүн зоной дунда мэдээжэ болонхой. Эндэ радиогой элдэб жанрнууд: хүдөө ажахын түрүүшүүлтэй хөөрэлдөөнүүд, интервью, очеркнууд, репортажнууд хэрэглэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдэй, Эдеэ хоолой программын хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай, районуудтахи агропромышленна нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэриин түрүүшын алхамууд тухай эндэ хэлэгдэнэ. Эдэ асуудалнуудаар Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой түрүүлэгшэ Ю. П. Седов, Бэшүүрэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ П. А. Иванов, Захаамиһай Далахайн совхозой директор В. А. Хартаев, Баргажанай Шитханай совхозой директор М. М. Бакиров, Хурамхаанай Уланхаанай совхозой директор В. Ц. Баторов болон бусад энээн тушаа, мүн хэжэ байһан ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн байха юм.

Манай республикын радио болон телевидени хадаа бүхэсоюзна радиотой, центральна телевидениэтэй нягта холбоотой, тэдэнэй таһаршагүй хубинь мүн болоно. Бүхэсоюзна радиодо, центральна телевидениидэ материал бэлдэхэ тусгаар главна редакци манай комитедтэ байгуулагдаһаар хэдэн жэл үнгэрөө. Манай республикын экономико, социально-соёлой ажабайдалда болжо байһан бүхы шухала хубилалтанууд тухай, КПСС-эй обкомой пленумүүд, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй сессинүүд тухай, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон тухай, манай республикын ажалшадай ажалай амжалтанууд тухай мэдээсэлнүүд бүхы орон доторнай сууряатан дамжуулагдана.

Телевидени болон радио уран һайханай, дуу хүгжэмэй программа үдэр бүхэндэ дамжуулдаг юм. Энэ хадаа бүхы программымнай гурбанай хоёр хубиие эзэлнэ. Ерэхэ жэлһээ эхилжэ, стереофоническа радио-дамжуулга республика доторнай хэгдэдэг болохонь.

Республикымнай радио, телевизионно журналистнууд радиогоор, телевиденеэр үгтэдэг ниитэ-политическэ, уран һайханай бүхы программануудайнгаа үзэл сурталай гол удхые, шэнжэ шанарые улам саашадань һайжаруулха, үргэн ниитэ арад зониие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхи хэшээлые улам дээшэлүүлхэ талаар урдаа табиһан зорилгонуудаа бодотоор бэелүүлхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна.

Ц. МИТЫПОВ,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Телевидени болон радио-дамжуулгын гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ.

«Улаан-Үдэ хэлэжэ байна. Республикынгаа һүүлэй һонинииие дамжуулхамнай...» гээд лэ үдэр бүри Буряадаймнай радио дамжуулгаяа эхилдэг гэшэ. Иигэжэ республикымнай районуудай, хүдөө нютагуудай хүн зон һүүлэй һонинииие саг соонь, дуулаха, һонирхохо аргатай.

Радиокомитедэй хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилгонь хадаа, олон тоото шагнагшадайнгаа шэхэнэй хүжар болохоор дамжуулгануудые эмхидхэлгэ юм. Орон доторхи үйлэ хэрэгүүд, асари ехэ барилганууд, ажалшадайнгаа амжалтанууд тухай дамжуулхынгаа хажуугаар эстрадна концертнүүд болон симфоническа хүгжэм, уран зохёолой дамжуулгануудые шагнагшадайнгаа һонорто табидаг гэшэ.

Манай фотокорреспондент А. Шойжоловой буулгаһан зурагууд дээрэ дамжуулгада бэлдэлгын тон түрүүшын шатануудые харанат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан дамжуулга бэлдэгдэжэ байна (баруун гарһаа) Б. Б. Гомбожапова, Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. Ц. Цыбикдоржиев, республикын габьяата артист, диктор Б. Ц. Цыбенов; 2. Ахалагша электромеханик Е. А. Алексеева.

Республикын радио-дамжуулгын түүхэһээ

…орондо 30-дахи … эхеэр радио-дам… бии боложо эхилһэн Республикын Совнар… дэргэдэ радиофика… болон радио-дамжуул… комитет байгуулагдаа … Тэрэнэй түрүүлэгшээр … обкомой түрүүлэгшын … А. Данилов томи… һэн. Тингэжэ бүри … ехэтэй дамжуулга хэхэ … станци баригдажа эхил… байна. Республикын хэл… холбооной хүдэлмэри… Улаан-Үдэ хотые, …уудай түбүүдые, то…схон, һууринуудай клуб … улаан булангуудые … болгохо талаар … шангахан хүдэлмэри … Энэ хэрэгые эмхид… А. Мельников. Н. …, Н. Москалев бо… бусад эдэбхи үүсхэл… хүдэлжэ, манай … радиофикацилха … хубитаа ехээр …, энэ орёо, хү…ндэ хэрэгые бүтээл… байна гээшэ.

…-дамжуулга тусхай … эхилһэн юм. «Бурят-… ольская правда» газе… номерой гаран са… хуудаһанда то… материалнуудые … хэрэглэн, город соо… город хэлэн дээрэ дам… хэлдэгшэ һэн. Энэ … «Радиогазетэ болье… дабшасын түлөө» … доро дамжуулагдадаг байгаа. «Бурят-Монгольская правда» газетын журналист Леонид Легчилин радиогазетын түрүүшын редактораар томилогдоо.

Москвада редакторнуудай курса дүүргэжэ ерэһэнэймни һүүлээр, партиин областной комитедэй секретариадай шиидхэбэреэр, буряад хэлэн дээрэ радио-дамжуулга эмхидхэхын тулада намайе радиофикациин болон радио-дамжуулгын комитедтэ эльгээбэ. Удангүй радиогазетын редактор Л. Легчилин «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ һөөргөө бусаха болоһон байна. Тиихэдэнь намайе республикын Совнаркомой дэргэдэхи радиокомитедэй түрүүлэгшын орлогшоор томилбо. Нэгэн доро радио-дамжуулгын редакторай уялга дүүргэдэг һэм.

Тиихэ үедэ радио-дамжуулгын комитедтэ тон үсөөхэн хүн хүдэлэгшэ һэмди. Тодорхойлбол, комитедэй түрүүлэгшын орлогшо — тэрэмнайл радиогазетын редактор, дуушан М. Соколова, балалайка дээрэ А. Суходольский наадаха, хэрэг хүтэлэгшэ— кассир А. Тютрина гэгшэд болоно. Түрүүшын үедэ город соогуур ботонихон мэдээсэл дамжуулагдадаг байгаа. Һүүлдэ дамжуулгын радиостанциин барилгын дүүрэхэдэ, манай хүдэлмэри нилээд үргэдхэгдэжэ, бүхы республика соо дамжуулга хэдэг болоо һэмди. Тиихэдэ Бүхэсоюзна радиогой программа дамжуулагдадаг болобо.

Уран зохёолой болон уран һайханай дамжуулгын таһагай штатнабэшэ редактораар, тэрэ үедэ гэгээрэлэй министрэй орлогшо байһан А. Н. Миронский уригдаба. Тэрэ уран һайханай радио-дамжуулгые эмхидхэхэ, хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ юумэ хэһэн байна.

Радио-дамжуулгын уран һайханай программада Буряад-Монголой искусствын техникумэй студентнэр багша Н. Тихоновэй хүтэлбэри доро эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо һэн. Мүн мэргэжэл шадабаряар ехэ пианистка В. Д. Давыдова уригдаһан байна. Тиихэдэ Н. Копыловскиин хүтэлбэри дороород арадай инструментнүүдэй штатнабэшэ оркестр байгуулагдажа, хүдэлжэ эхилбэ.

Ниитэ-политическэ дамжуулгадамнай республикын газетэнүүдэй журналистнар, уран зохёолшод болон поэдүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болобо.

Республикада радиофикаци болон радио-дамжуулга хүгжөөхэ хэрэгтэ М. Н. Ербанов аргагүй ехэ анхарал хандуулагша һэн. Тэрэ республика дотор боложо байһан ажахын, мүн политическэ кампаниинуудай үедэ студи ерэжэ, микрофоной урда үгэ хэлэдэг байгаа. Мүн бусад органуудай болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ радиогоор үгэ хэлэхэ эрилтэ табигша һэн.

1933 оной эхиндэ ВКП(б)-гэй Буряад-Монголой обкомой бюро «Республика дотор радиофикациин болон радио-дамжуулгын байдал тухай» асуудал түрүүшынхеэ хаража үзөө бэлэй. Буряад оронной хотонууд болон тосхон, һууринуудые хурдан түргэнөөр радиотай болгохо, радио-дамжуулгын шанарые һайжаруулха, радиокомитедые хүдэлмэрилэгшэдөөр ханган бэхижүүлхэ гэһэн тон шухала хэмжээ ябуулганууд бюрогой шиидхэбэреэр баталан абтаһан байна.

Тиигэжэ республикын радиофикациин болон радио-дамжуулгын талаар хүдэлмэриин түрүүшын дүн гаргагдажа, шэнэ зорилгонууд хараалагдаһан юм. Тэрэ сагһаа хойшо таблад жэл үнгэрөөд, мүнөө республикымнай радио болон телевидениин талаар айхабтар ехэ амжалта түйлагдажа, өөрынгөө 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор тэмдэглэхээр бэлдэжэ байна.

Д. БУМБЕЕВ,
1929 онһоо КПСС-эй гэшүүн, СССР-эй радио холбооной ветеран.

АМЖАЛТАҺАА АМЖАЛТА ТЭЭШЭ

Ородой агууехэ эрдэмтэ Александр Степанович Поповой анхан түрүүн радио зохёоһоор 88 жэл гүйсэбэ. Гүн ухаанай энэ зохёол мүнөөшье хүн түрэлтэндэ алба хэжэ, һүүлэй үедэ замбуулинай захагүй дайдаһаа дохёо мэдээ асарна. Радио-дамжуулга, телевидени, радиорелейнэ холбооншье энэ нээлтэһээ эхитэй.

Манай Буряадай АССР-тэ 146 радиоузел тоологдоно. Тэдэнэй 104-иинь хүдөөгэй районуудта дамжуулга хэдэг юм. Радиогой хүдэлмэрилэгшэдэй мүнөөдэрэй гол зорилго хадаа автоматизацилга болоно. Мүнөө республикын 78 радиоузел холоһоо залан хүдэлгэдэхэ түхеэрэлгэнүүдтэй. Тэдэнэр найдамтай һайнаар хүдэлдэг болонхой.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ радио-дамжуулгын шанар һайжаруулхын тула тэрэниие гурбан программата гуримда оруулха зорилго табигдана. Энэ ганса технико-экономическа бэшэ, мүн политическэ асуудал мүн.

Улаан-Үдэдэ олон программата 105 мянган радиоточко тоологдоно. Байгша ондо Хяагта городые 2 программата радио-дамжуулгатан болгохо түсэб табигданхай. Республика дотор 278 мянган радиоточко, тэрэнэй 92 мянганиинь хүдөө нютагуудта хүдэлнэ.

Энэ табан жэлдэ радио-дамжуулгые һайжаруулха хэрэг дамжуулгын түхеэрэлгэнүүдые һэльбэн шэнэлжэ, хүсэтэй болгоһоной ашаар түйлагдаха юм.

Телевидениин талаар мүнөө манай республикада Улаан-Үдэдэ нэгэ хүсэтэ станци, 150 ретранслятор болон «Орбита» гэжэ 4 станци хүдэлгэгдэнэ. Телевидениин нэгэ программые Буряадай ажалшадай 89,2 процент, хоёр программые 40 процент харана. Мүнөө Улаан-Үдэ—Мухар-Шэбэр — Бэшүүр гэһэн радиорелейнэ линии бариха проектнэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Тэрэ 2 программата теле-дамжуулга һайжаруулха юм. Мүн республикын нютагуудай 90 процентые теле-дамжуулгаар хангаха зорилготойгоор ретрансляторнууд табигдаха байна.

Радио болон телевидениин хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта энэ заншалта үдэр хэлхеэ холбооной бүхы һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр гэжэ тогтоогдонхой. Тиимэһээ энэ һайндэрөө манай республикын хэлхеэ холбоошодшье өөрын амжалтануудаар тэмдэглэжэ байнхан. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй дүнгүүдһээ харахада, нилээд ехэ юумэн хэгдэһэн байна. Хори, Загарай, Кабанск гэхэ мэтэ районно түбүүдтэ хэлхеэ холбооной шэнэ аппаратура табигдажа, тэндэһээ Улаан-Үдын АМТС-тэ сэхэ холболдохо арга бии болоо. Городууд хоорондын 63 канал автомат аргаар холбогдодог болонхой. Гурбан колхоз, 6 совхоздо телефонно станцинууд баригдаһан, һэльбэн заһагдаһан байна. Республикын 19 районой 11-иинь гүйсэд оньһожоруулагдаһан телефонно холбоотой болонхой.

1982 ондо хэлхеэ холбооной бүхы предприятинууд түсэбөө дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур хэлхеэ холбооной 70 мянган түхэригэй продукци гаргагдаһан, 760 мянган түхэригэй тарифна олзо оруулагдаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ почтын холбоогоор 50 миллион гаран бэшэг, 800 мянган посылка, 3 миллион шахуу телеграмма дамжуулагдаһан байха юм. Мүн 58 миллион газетэ, журнал захилшадта хүргэгдөө.

«Союзпечатиин» хүдэлмэришэдшье һайнаар хүдэлөө. Худалдаа наймаанай түсэб 103 процент дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 321 мянган түхэригэй зүйл худалдагдаһан байна.

Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта манай транспортынхишье хүдэлмэришэд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ почтын машинанууд 13,5 миллион километр гаталһан байха юм. Тиихэтэй хамта 6 тонно бензин алмагдаа, 120 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулагдаа, автопаркын хүдэлгэлгын коэффициент 1,8 процентээр дээшэлээ.

Республикын хэлхеэ холбооной олонхи коллективүүд абаһан дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудаа сүм дүүргэһэн байна. Уялгана оолзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа эгээл түрүүлэн БАМ-эй барилгашадые хангадаг. Хойто-Байгалай хэлхеэ холбооной узел мэдээсээ һэн. 1982 оной хүдэлмэриин дүнгөөр республикын хэлхеэ холбооной 69 хүдэлмэрилэгшэд «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан, 13 хүндэ «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Социалис мүрысөөндэ илаһанайнь түлөө Кабанскын, Хориин, Бэшүүрэй хэлхеэ холбооной районно узелнуудта, республикын радиотелевизионно дамжуулгын станциин коллективтэ КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа һэн. Хэлхеэ холбооной олон мянган хүдэлмэрилэгшэдэй 2 мянга гарананиинь коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ зүүжэ ябана.

Байгша оной түрүүшын кварталда Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станци үндэр үрэ дүн түйлаа. Тэрэ коллектив КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй облсовпрофой ба ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугта, РСФСР-эй Хэлхеэ холбооной министерствын ба тус һалбариин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзан ЦК-гай хоёрдохи мүнгэн шангда хүртэһэн байна. Республикын хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин ба һалбариин профсоюзан обкомой дамжуулгын Улаан туг Бэшүүрэй районно узелда үгтөө.

Амжалтануудынай ехэла урмашамаар. Гэбэшье урдахи зорилгонуудһаа үшөөл ехэ. Хэлхеэ холбоо саашадань үргэдхэн һайжаруулха талаар горитой хэмжээнүүд хараалагданхай. Телефоной каналнуудай утые 100 мянган километртэ хүргэхэ, хүдөөгэй телефонно станцинуудые 71 мянган номертой болгохо байнабди. Мүн үйлэдбэриин нөөсэнүүдые алмаха, ажалай журам, эмхидхэл нарижуулха талаар хэхэ юумэн ехэ. Эдэ зорилгонуудаа сүм бэелүүлэн, үшөө ехэ амжалтануудые түйлахаар манай коллективүүд зориһонхой.

В. ТИМОФЕЕВ,
Буряадай АССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин түсэблэлгын-финансова таһагай начальник.

• ТАСС • АПН •

ХИЛЫН СААНАҺАА

МАРКСЫН ХҮСЭН ТҮГЭС ҺУРГААЛ

УЛААН-БААТАР. К. Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Монголой ниислэл хотын партийна, гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. МНРП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, МНР-эй Арадай Ехэ хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ Ю. Цэдэнбал, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ж. Батмунх болон партии, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, партиин Улаан-Баатаран горкомой нэгэдэхи секретарь Б. Алтангэрэл «Дэлхэйе шэнэдхэн хубилгаһан агууехэ һургаал» гэһэн элидхэл хэбэ. К. Марксын нэрэтэй, тэрэнэй хамагые илагша һургаалтай хүн түрэлтэнэй мүнөөнэй болон ерээдүй байдал таһаршагүй холбоотой юм гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Энэ һургаал манай бүмбэрсэг дэлхэйн олон миллион хүнүүдэй ухаан бодолые, зүрхэ сэдьхэлые эзэлнэ.

СОФИ. Гайхамшагта оюун бодолто, эрдэмтэ болон агууехэ революционер Карл Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойдо, наһа барһааһань 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Болгариин ниислэл хотын олониитын баяран суглаан эндэ болобо. БКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живков суглаанда хабаадалсаа.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь М. Балев суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Карл Марксын революционно теори дэлхэйе шэнэдхэн хубилгаха дабшуулхы ехэ хүсэн болоһон байгаа гэжэ тэмдэглэбэ.

ДЕЛИ. Карл Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олоной хабаадалгатай митинг Индиин томо ехэ хотонуудай нэгэндэ — Калькуттада болобо. Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшадта наяхан памятнигай бодхоогдоһон талмай дээрэ олон мянган хүдэлмэришэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд, политическэ элдэб партинуудай ба ниитын эмхинүүдэй эдэбхитэд сугларһан байгаа. Социальна хубилалтануудай түлөө ажалшадай тэмсэлэй хүсэтэ зэбсэг болоһон дэлхэйн пролетариадай вождиин һургаалай хамагые илагша, хүсэн түгэс байһые үнгэрһэн арбаад жэлнүүд арсашагүйгөөр гэршэлэн харууһан байна гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ.

ЖЕНЕВЭ. К. Маркста зорюулагдаһан выставкэ Ажалай уласхоорондын эмхиин (МОТ) эндэхи штаббайшан соо нээгдэбэ. Научна коммунизмын үндэһэ һуурииие табигшын ехэ портрет болон плакадаар экспозици эхилнэ. Тэрээн дээрэнь Ленинэй хэлэһэн ниимэ үгэнүүд бэшэгдэнхэй: «Марксын һургаал хамагые илагша хүсэн мүн, юундэб гэхэдэ, тэрэ үнэн зүб шуу».

ЛУАНДА. Агууехэ оюун бодолто, хүдэлмэришэн ангиин сургаал һургаалые байгуулагша К. Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ойе Анголын арад түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнтэй хамта баяр жаобхалантайгаар һайндэрлэжэ байна гэжэ Анголын АНГОП агентство тэмдэглэнэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ АРШАЛАН ХАМГААЛХА

ГДР-эй партийно-гүрэнэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерэлгэ, Кремль соо үнгэргэгдэһэн сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой, СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккерой хэлэһэн үгэнүүд дэлхэйн олониитын ба хэблэлэй анхарал татана, һонирхол үүсхэнэ. Уласхоорондын политическэ байдалые гуримшуулан һайжаруулхын, буу зэбсэг бүтээн гаргалгые хизаарлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхые эрид шиидэнхэй байһанаа СССР болон ГДР мэдүүлбэ. Ю. В. Андроповой найруулһан совет эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүд шухала удха шанартай байна гэжэ олониитын дунда мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг гадаадын хэрэгсэлнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд хоёр гүрэнэй арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаатай байһые, мүнөө үеын гол шухала бүхы асуудалнуудаар тэдэнэй ниитэ нэгэн һанал бодолтой байһые баталба гэжэ «Нойес Дойчланд» (ГДР) газетэ бэшэнэ. Бата эб найрамдал хангахые, шахардуу шанга байдал һуларуулхые хоёр ороной хүсэжэ байһыень нүхэр Ю. В. Андропов тэмдэглээ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлахын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хураахын түлөө, сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөе һуларуулхын түлөө Советскэ Союз залан сэхээр тэмсэнэ.

СССР-эй ленинскэ гадаадын политическэ залан сэхэ хараа шэглэлые, уласхоорондын байдалые һайжаруулха талаар тэрэнэй гаргаһан эсэшэ сусашагүй эдэбхи үүсхэлнүүдые бүхы оронуудай арадууд халуунаар һайшаана гэжэ АДН (ГДР) гэдэг информационно агентство тэмдэглэнэ. Совет шэнэ дурадхалнууд эб найрамдал сахин хангагдаха ёһотой гэһэн этигэл найдал дэлхэйн арадуудта, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэ олгоно.

Совет үүсхэлнүүд «Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай Женевэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ тохеолдоһон мухардалгаһаа гараха гэһэн нэдэлгэ болоно гэжэ **«Вашингтон пост»** газетэ бэшэнэ.

«Ю. В. Андроповой дурадхал наринаар шэнжэлэгдэхэ ёһотой. Шэнэ совет дурадхалай гол шухала юумэнинь юуб гэхэдэ, урагшаа дабшахаар бэлэн байһан тухайнь элирхэйлэн гэршэлнэ» гэжэ **Эн-би-си** гэдэг телекомпани тэмдэглэнэ.

Советскэ Союзай ба НАТО-гай ядерна хүсэнүүдэй адли тэгшэ байха тухай эрилтые США зүбшөөхэгүй юм гэжэ гүрэнэй департамент сэхэ мэдүүлбэ.

Англиин МИД болгоомжотой хараа шэглэл баримталхадаа, шэнэ совет дурадхалнууд үргэнөөр шэнжэлэн харуулагдаха бэзэ гээд хүлеэжэ байһанаа тэмдэглэнэ. Европодо ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха тухай хөөрэлдөөнүүдтэ амжалта түйлахын тула совет хүтэлбэрилэгшэ шэнэ алхам хээ гээд Англиин **«Гардиан»** газетэ тэмдэглэнэ.

Буу зэбсэгүүдые хурааха тухай совет хүтэлбэрилэгшын оруулһан шэнэ дурадхалнууд «урагшаа хэгдэһэн горитон алхам» болоно гэжэ гадаадын политическэ асуудалнуудаар бундестагтахи СДПГ-гэй бүлэглэлэй эксперт **К. Фойгт** мэдүүлбэ.

Варшавска Договорой оронуудай ба Хойто Атлантическа холбооной оронуудай хоорондо сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй ба эб найрамдалай харилсаа холбоо тогтоохо тухай договор батална дурадхалда СССР болон ГДР Москвадахи хөөрэлдөөнүүдэй үедэ анхаралаа ехээр хандуулба гэжэ Делиин **«Индиан экспресс»** газетэ тэмдэглэнэ.

КАБУЛДА БОЛОҺОН БАЯР ЁҺОЛОЛ

КАБУЛ. (ТАСС). НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Бабрак Кармаль, НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой, ДРА-гай Революционно Соведэй, НДПА-гай ЦК-гай гэшүүд революциин геройнуудай хүндэлэлдэ Мемориальна комплексын, мүн Революциин паркын һуури табилгын баяр ёһололдо хабаадалсаба. Апрелиин революциин табан жэлэй ойе һайндэрлэлгэтэй дашарамдуулан, Кабулда ерээд байһан гадаадын оронуудай делегацинууд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов түрүүтэй совет партийно-правительственна делегаци тэрээндэ хабаадаһан байна.

НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь С. М. Зерай суглааршадай урда үгэ хэлэхэдээ, ороной ажалшадай зол жаргалай, һалбаран хүгжэхын түлөө ами наһаяа үгэһэн революциин геройнууд тухай дурасхаал афган арадай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэ юм гэжэ тэмдэглээ. Апрелиин революциин илалта Афганистанай түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээгээ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Экономикын элдэб асуудалнуудаар, гадаадаһаа хэгдэһэн эзэрхэг түримхэй ябуулгада шанга харюу сохилто үгэхэ хэрэгтэ Афганистанда интернациональна айхабтар ехэ туһа хүргэһэнэйнь түлөө С. М. Зерай Советскэ Союзда гүнзэгы сэдьхэлһээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Баяр ёһололдо хабаадагшад хүшөөгэй һуурида баглаа сэсэгүүдые табиһан байгаа.

* * *

Энэ үдэр Б. Кармаль «Афганистанай экономическа ба социальна түйлалтанууд» гэһэн выставкэ нээбэ. Гадаадын олон тоото делегацинууд тэрэниие нээлгэ дээрэ байлсаа.

НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. А. Кештманд баяр ёһолол дээрэ үгэ хэлэхэдээ, табан жэлэй турша соо республикын түйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэбэ.

Апрелиин революциин табан жэлэй ойдо зорюулагдаһан спортын һайндэр болоо.

ЭКОСОС-ой СЕССИ НЭЭГДЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Уласхоорондын экономическа ба социальна үргэн ехэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой хуралдаан — Экономическа ба социальна Соведэй (ЭКОСОС) хабарай сесси Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин штаб-байшан соо нээгдэбэ. 54 гүрэнэй түлөөлэгшэдэй ородог Соведэй делегадууд түрүүшынгээ заседани дээрэ зүблэхэ зүйлыень баталһан байгаа. Хүгжэнги ба хүгжэжэ байгаа оронуудай хоорондохи экономическа харилсаан үгэ буляалдаата хөөрэлдөөнэй үедэ гол һуури эзэлнэ.

ЭКОСОС-ой түрүүлэгшэ С. Корреа да Коста сессиие нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, һүүлэй арбан жэлэй турша соо дэлхэйн экономикын хүшэр хүндэ байдалда ороһон үедэ тэрэ хүдэлжэ байна гэжэ тэмдэглээ.

Капиталис оронуудай экономикын доройтон унажа, уласхоорондын экономическа харилсаануудта хашалта харшалалтын адли тэгшэ бэшэ эрхын улам үргэджэ байха үедэ сессиин болоһонинь онсо удха шанартай гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- Баатарлиг ёho заншалнууд — манай баялиг
- *Харюусалгатай шалгалта Москвада болохонь.*
- Галаа хаяхагүйл Прометей!
- *Гүрэн гээшэ—бидэдэи.*

ИЛАЛТЫН ДУУН

САГ ЖЭЛЭЙ үнгэрхэ тума алибаа үйлэ хэрэгүүд хуушаран бүрүүлтэжэ, хүнэй сэжэдэ мартагдаха тэсэшэ болодог гэжэ ааб даа. Зүгөөр огто мартагдашагүй, сагшаа болохо бүхы юумэ удха шанарынь гүнзэгыржэ, үсэгэлдэр болоһон мэтэ, элээр һанагдадаг үйлэ хэрэгүүд байдаг.

1945 оной хабарые би тон элээр һанадагби. Үглөөгүүр ошодог лэ хэмдээ нэгэтэ һургуулидаа ошохоодоол, багшанар угаа хүлгөөтэй байба. Ухибууд нишэ тиишэ гүйлдэнэ, шууяндана. Һургуулиин оройдо Улаан туг намилзаха юм.

—Урок болохогүй. Дайн дүүрэб!—гэжэ бидэнэй хэнһыебэ hони дуулгаба. Дүрбэн жэл шахуу үни удаан үргэлжэлһэн дайнай дүүрэхые хүлеэжэ ядадаг байһанаймнай һаа, тэрэнэй одоошье дүүрэһэн тухай мэдээсэлые үнэн дээрээ дуулахагүйлээ, этигэл ядаһан мэдэрэл досоо бии болоходоо һэн. «Нээрээ гээшэ гү? Абамни одоол хүрэжэ ерэхэнь ха гү?»—гэжэ һанаандаа оруулаад, дайнай урда тээ абымнай байхада, гэрээр дүүрэн наран, талханшье элбэг байдагаар һанаа бэлэйб.

Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан митингые, багшанарайнгаа хүхилдэһые, зариманайнь уйралдан үйлалдаһые үсэгэлдэр харайһан мэтээр һанадаг хүм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэн үдэр зохёогдод, сахилгаан түргөөр баруун хизаар хүрэжэ ахилжа, Номгон далай хүрэтэр бүхы орон доторо тарашаһан «Нангин дайн» гэһэн дууе физкультурнымнай багша ямар олһотой гоёор дуулаа гээшэ һэм! Залуу, һаһажаалһые ород, буряад багшанар тэрэ дууень тодоор абан, һур жабхаланттайгаар дуулаа агша һэн. Дайн соогуур сэрэгшэдэй, бүхы совет хүнүүдые габьяа тэсэшэ дуудадаг байһан тэрэ дуун 1945 оной майн 9-нэй үдэрһөө хойшо Илалтын дуун мэтээр зүрхэндэмнай һанагдадаг болонхой.

Гэнтэ хоёр далитай самолёт (Улаан-Үдэһөө ниидэжэ ошоо һэн гэзбы) Дархиһан үндэрэй саанаһаа хүнхинэн бултайгаад. Нарната тосхон дээгүүр гэрэй оройнуудые шударханаа абан ниидэхэдэ, сбхагар-сбхагар газетэнүүдые, листовконуудые доошонь шадажа, тэдэнь эрхэгээнүүрэйнь һалхинда үрхирэлдэн хиидэн бэлэй. Хүдөөгэй хүбүүдэй үсөөхэниинь лэ тэрэ үедэ самолёдой доохонуур ниидэхые хаража үзэһэн байгаа ёһотой. Заримашуулнай түрүүшээр жэхын алдажа, тоодэй, хүгшэн эжынэрэйнгээ хормойдо аһалдан байтараа, газетэнүүдэй, листовконуудай хиидэн, газарта унахые харахалаараа, тэдэнине суглуулжахаяа, шардайса гүйлдөө бэлэй.

Һайндэрэй улаан томо үзэгүүдээр барлагдаһан гаршагуудтай газетэнүүдтэ, листовконуудта фашис булимтарагшадай бута сохигдон, уурхай эшээн соогоо—Берлиндэ бэеэ тушаан, капитуляцида гараа табиһан тухайдань, совет арадай юунтэйшье сасуулашагүй шэн зоригой ашаар Илалтын үдэрэй мандаһан тухай мэдээсэһэн мэдээсэлнүүд толилогдоһон байгаа. Нимэ һайн һайхан мэдээсэлгэй газетэнүүдые холын нютагуудта самолёдоор абаашажа, агаарта сасан тараaһаниинь Илалтын үдэрые бүришье гүнзэгы удхатай болгоо һэн.

Совет арадай Агууехэ Илалта хэнэй, юунэй ашаар туйлагдааб гэжэ минии уетэн һайн мэдэдэг. Би эндэ ахамад уетэн тухай хэлэнэгүйб. Юундэб гэхэдэ, дайнай шэрүүн жэлнүүдэй хамаг хүшэр ашаае ахамад уеын хүнүүд ээм дээрээ даажа гараа. Тиимэһээ ямар ехэ сэнтэйгээр Илалта туйлагдааб гэжэ тэдэнэр һануулалтагүйгөөр мэдэхэ!

Минии танил нэгэ нүхэрэй хүбүүн наһаа хүрэжэ, түрэл гэрээ орхижо, һаяхан мордоо. Хүбүүгээ холын аянда мордохуулалгын гэхэ гү, али үдэшэлгын сайлалга эмхидхэжэ байхадаа, эсэгэнь хүбүүндээ хэлэхэ ёһотой захяа үгэсэ хэлээ юм ааб даа. Тиихэдээ өөрынгөө ажабайдалһаа һургаал абамаар ушарнуудые дурдан, үнэн сэхээр ябахыень хүбүүндээ захиба. Эсэгынгээ хэлэһэн үгэнүүдые хүбүүниинь ямараар шагнаа гэхэбта? Урал амаяа һориилгон, тон лэ һожоргүйгөөр шагнаа бшуу даа. Тиихэ зуураа үдэшэлгын найрта уригдаһан уетэнэйнгөө урдаһаа угаа эшэһэн янзатайгаар хараад абаха юм. Магнитофоноо табижа даа, шагнажа һууһан хүнэй уураг тархиин «бүглэршэтэр» хүгжэм зэдэлүүлжэ, уетэн нүхэдтэеэ зоргоороо һайсахан «балдеэдлэхэ» гэһыемнай, эдэ һэегүй үтэлөөшэдые суглуулжархёод, эсэгэмни тэнэгээ харуулжа байна гэһэн бодол хүбүүнэй шарайда элихэн уншагдаа бэлэй.

Би энэ ушарые дурдахадаа, зарим нүхэдэй жэшээгээр залуушуулай һургаалгүй болошоһон тухай гэмэрхэ гутарха гээгүйб. Бухы залуушуул минии танилай хүбүүндэ адли болошонхой гэжэ баталхаяашье һананагүйб. Яахадаа иимэхэнүүд хүбүүд, басагад урганаб, шалтагааниинь хаанаһаа эхитэйб гэжэ элирүүлжэшье шадахагүйб.

Гэбэшье эсэгэ хүбүүн гү, али эхэ басаган хоёрой хоорондо сэдьхэлэй нарин холбоо, бэе бэедээ этигэдэг, бэе бэеэ хүндэлдэг заншал байгуулагдаанхай бүлэ соо үдэгшэд тад ондоо байдаг гэжэ ажагладагби. Харин тиимэ холбоо барисаагүй һаа, хүмүүжүүлгэмнай бирагүйдэхэл хаш даа.

Хэды тиигэбэшье үбгэ эсэгынгээ гаталһан алдарта зам харгы тухай үгэнүүдые уралаа һориилгон шагнадаг хүбүүдые, басагадые хүмүүжүүлһэн түрэлхид, багшанар олондо шоо үзүүлхэ, шобто харуулха зэргэтэй! Алдарта ёһо заншалнуудыемнай наадан болгохо эрхэ хэндэшье үгтөөгүй гэжэ уралаа һориилгодогуудта ойлгуулха шухала.

Хоёрхон хоцоод лэ, совет арад, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн Агууехэ Илалтын үдэрые тэмдэглэхэеэ байна. 33 жэлэй туршада манай огторгой сэлмэг байна, саашадаашье сэлмэг байлгахын түлөө, дэлхэйн гурбадахи дайнай эхилһые дохёолһон дохёогой огто соностохогүйн түлөө Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, Совет түрэ засагнай эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ!

Совет арадай Агууехэ Илалтын удха шанарые хэзээдэшье мартангүй, үхибүүдтээшье ойлгуулжа, хэлэжэ байял!

Илалтын дуунай аялга мүнхэдөө зэдэлжэ байг лэ!..

Ц. ДОНДОГОЙ.

ПРОМЕТЕЙ

Чингис ГУҺУ. В

Хүсэл һайхан ами наһамни
Хүн түрэлтэнэй жаргалай түлөө:
Дэмы бэшэ—үнэн зүрхэнһөө—
Дээдэ нэзгуурта хүйтэн юртэмсэһөө
Гал асарааб; агуу болбосорол
Газар дээрэ хүгжэhэй гээд...
Харин мүнөө хабсагайн энгэртэ
Хархис хүсэнэй гэнэжэд уягдааб...
Харанхы һүни, шуургата һалхин...
Харахада уэлгүй шубууhн гэнтэ
Хаанаһааш бэ нюусаар бии болоод,
Хайра гамгүй эльгымни тоншоно
Хорото муухай шуһан хушууграа...
Хара атаархал, дуула намай!
Халуухан эльгэм — гол һудаһаем—
Үсэд нэтэрүүгээр дуулаташье тоншо:
Үүрэй сайтар амидыл байхалби...
Харанхалан мүнөө муудаашье һаа,
Этигэнэб өөртөө: үгэдэн орохогүйб.
Хорхойтоһон юумэш намтаһал,
мэдээрэй,—
Энхэ арюухан энэ гал!..

Лениннэй ордентэ оперо болон баледэй академическэ театрай коллектив Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ бэлэдхэжэ байна. Театрай мэдээжэ артистнууд Л. Сахьянова, К. Базарсадаева, Д. Дашиев, С. Раднаев, В. Бурунов, Л. Левченко, О. Коротнова, Е. Самбуева, Ю. Мурунова, В. Ганженко, А. Павленко болон бусад нүхэд Москвада үнгэргэгдэхэ Буряадай АССР-эй литература болон искусствын үдэрнүүдтэ хабаадажа, бэлиг шадабаринаа танилсуулха хүсэлтэй эршэ зоригтойгоор ажаллана.

Тиихэдэ аха нүхэдтэеэ хамта бэлигтэй залуу артистнууд Т. Дудеева, В. Андреев, Б. Бороев, С. Дашиннаренова, В. Базарова, В. Васильев, О. Аюрова болон бусад түлөөлэгшэд харюусалгатай олон тоото репетици үнгэргэнэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. И. Чайковскиин «Евгений Онегин» гэһэн оперын түгэсхэлэй хэһэгтэ С. Раднаев (Онегин) С. Дашицыренова (Татьяна) гэгшэд дуулана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА ҮДЭШЭЛГЭ

Совет Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зэргэдэ абтаһан залуушуулые үдэшэлгэдэ зорюулһан баяр ёһолол Хори һуурхинай соёлой байшанда һаяхан үнгэргэгдэбэ. Сэрэгэй албанда ошохоо байһан залуу хүбүүд, тэдэнэй түрэлхид, аха классай һурагшад слоороо сугларaa.

Районой сэрэгэй комиссар А. Д. Галсанов үгэ хэлэхэдээ, мүнөө үеын дайшалхы техникые нэтэрүүгээр шудалжа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветерануудһаа жэшээ абан, совет хүнүүдэй амгалан ажалые аршалан хамгаалгада үнэн сэхээр алба хээд, түрэл нютагаа бусаарайгты гэжэ захиһан байна.

ВЛКСМ-эй Хорнин райкомой секретарь Сергей Намжилон ерээдүйн сэрэгшэдые амаршалаад, сэрэгэй тангаригта үнэн сэхэ ябаарайт гэжэ хэлээд, тэдэнэртэ гарай бэлэгүүдые барюулба. Удаань улаахан галстугтай эдир пионернүүд бултандань баглаа сэсэгүүдые барюулан амаршалба.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветеран Н. Б. Саможапов бэрхэшээлһээ айнгүйгөөр сэрэгэй дайшалхы һургуули гараха гэжэ шанга захил хэлээ.

— Хайрата хүбүүдни! Манай эсэгэнэр, үбгэ эсэгэнэр Эхэ орондомнай добтолон ороһон дайсадта шанга сохилто нэгэнтэ бэшэ хэһэн юм. Немец фашистнуудые, япон самурайнуудые һамна бута сохёо һэн. Хүсэ ехэтэ, дайшалхы орёо нарин техникые, зэбсэгүүдые эрхимээр шудалагты. Сэрэгэй албанай нангин уялгые сүм дүүргэһэн мэдэрэлтэйгээр түрэл нютагаа бусаарайт! — гэжэ түрэлхидэй зүгһөө Людмила Семёновна Глазкова хэлээ.

— Таанад сэрэгшын нангин журамые үнэн сэхээр сахиха гэжэ найданаб. Бидэндээ бэшэг бэшэжэ байгаарайт. Гэртээ бусатартнай бидэнэр хүлеэһээр лэ байхабди,—гэжэ уетэн нүхэдэй, басагадай зүгһөө Надежда Каськова мэдүүлбэ.

Баяр ёһололой удаа соёлой байшангай дуунай-инструментальна ансамблиин коллектив нютагайнгаа хүбүүдэй хүндэлэлдэ һонирхолтой концерт табяа.

Ж. БАДМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хорнин район.

Манай хөөрэлдөөн

ТООСООТО ХАРАЛГЫЕ УГТУУЛАН

Буряадай АССР-эй тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдажа, Москва хотодо майн 17-һоо эхилхэ манай республикын литература болон искусствын үдэрнүүдтэ бэлэдхэл түгэсхэхы шатадаа оронхой.

Энэ харюусалгата ушарта республикымнай уран зохёолшод хэр зэргэ бэлэдхэлтэй ерэбэб — гэһэн гол асуудалтайгаар манай корреспондент Б. Жанчипов Буряадай Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Н. Г. Дамдиновта** хандаһан байна.

— Николай Гармаевич, Москва, Свердловск хотонуудта Буряадан литература болон искусствын үдэрнүүдэй үнгэргэгдэһөөр арбан жэл үнгэрбэ. Энэ хугасаа соо буряад уран зохёолой хүгжэлтэ тухай юу хэлэхэ байнат?

— Буряадай литература болон искусствын хоёрдохи декада 1959 ондо Москвада үнгэргэгдөө һааб даа. Тэрэнэй удаа 14 жэл үнгэрһэн хойно мүн лэ Москва, Свердловск хотонуудта манай литература болон искусствын туйлалтануудай харалга болоо гээшэ һэн. Сагай ябаса түргэн даа. Тиигэбэ яабашье үе сагтаяа зэргэ дабшажа, ажабайдалда болоһон ехэ хубилалтануудые манай уран зохёолшод олон жанрайнгаа бүтээлнүүд соо үргэнөөр дэлгэжэ амжаа гээд онсолон тэмдэглэе.

Дурсагдагша хугасаа соо Буряадай номой хэблэл нютагайнгаа мэдээжэ уран зохёолшодой 200 гаран номуудые гаргажа, уншагшадта эльгээгээ. Эдэмнай шүлэг болон поэмэнүүдэй, очерк болон рассказуудай, повесть болон романуудай, онтохон, зүжэгүүдэй номууд гээшэ. Эдэнэй 130 гараниинь буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэнхэй.

Мүн лэ энэ үе соо манай уран зохёолшодой 80 гаран ном Москвада, түбэй хэблэлнүүдээр гаргагдаһан байна. Илангаяа «Современник» хэблэлээр манай олохон залуу зохёолшодой оршуулагдаһан түрүүшын номууд гаргагдаа. Гадна республикаһаа гадуур, жэшээлхэдэ, Новосибирскдэ, мүн Кызыл хотодо тува хэлэн дээрэ буряад поэдүүдэй шүлэгүүдэй хамтын согсолборинууд хэблэгдэһээр үнихэн болобо. Улаан-Баатар хотодо монгол хэлэн дээрэ манай 54 зохёолшодой элдэб үедэ бэшэһэн шүлэгүүдэй зузаан боти «Саһан дуулгата Саяан» гэжэ нэрэтэйгээр хэблэгдээ һэм шуу.

Буряадаймнай номой хэблэл нютагайнгаа зохёолшодой рассказуудай, мүн уран зохёол шэнжэлэгшэдэй хүдэлмэринүүдэй хамтын согсолборинуудые хэдэн удаа гаргаһан байна. Эхэ оронойнгоо мүнөө үеын гайхамшагта ехэ барилгануудай нэгэн болохо Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта манай поэдүүд хонгёо дуугаа зорюулжа, тусхай согсолбори хэблүүлээ гээшэ һэн. Тиихэдэ шүлэгүүд, рассказууд болон новеллэнүүдэй хамтын ном хэблүүлжэ, манай зохёолшод түлөөһыень эб найрамдалай жасада дамжуулаа.

Һүүлэй арба үлүүтэйхэн жэл соо Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ, ород драмын болон куклануудай театрнууд, Буряадай уран зохёолшод, драматургнуудай 32 янзын зүжэгүүдые табиһан байна.

Буряадай уран зохёолшодой номууд союзна хэдэн республикануудай хэблэлнүүдээр гаргагдахаһаа гадна, хилын саадахи оронуудта, тусхаилбал, Болгарида, ГДР-тэ, Монголдо, Польшодо, Чехословакида энэ үнгэрһэн арбан жэл соо хорёод дахин гаргагдаһан байна.

—Республикынгаа тогтоогдоһоор 60 жэлэй ойдо уран зохёолшод ямар хэмжээ ябуулгануудые эрхилнэ гээшэб?

Энэ баярта ойе угтуулан манай олохон уран зохёолшод бүлэг бүлэгөөрөө хүдөө нютагуудаар ябажа, оронойнгоо Эдеэ хоолой программые бэелүүлэлсэхээр шармайн ажаллажа байһан малшад болон таряашадтай, мүн горнягууд болон барилгашадтай уулзалгануудые үнгэргэжэ, буряад уран зохёолой хүгжэлтэ тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, зохёохы ажалайнгаа түсэбүүдтэй танилсуулдаг байна. Манай республикын газар дайдаар татагдажа байһан БАМ-ай участогуудаар, Улаан-Үдын дээдэ һургуулинуудаар, мүн фабрика, заводуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй, дунда болон тусхай мэргэжэлэй һургуулинуудай һурагшадтай олон янзын һонирхолтой уулзалганууд үнгэргэгдэнэ.

Эдэ олон уулзалгануудһаа бусахадаа, уран зохёолшоднай замай тэмдэглэлнүүдые, очерк, зураглалнуудые бэшэжэ, журнал, газетэнүүдтэ толилуулна, радиогоор дамжуулна. Һүүлэй үедэ хүдөө ажахын хүдэлмэришэд, барилгашад тухай уран зохёолшод Ц. Номтоев, Ч-Р. Намжилов, Ц. Галанов, Л. Тапхаев, К. Балков болон бусад нүхэд һонирхолтой материалнуудые толилуулаа.

Ерэхэ зунай тэн һарын эхеэр тэмдэглэгдэхэ республикынгаа 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан буряад поэзиин антологи хэблэлһээ һаяар гарахаа байна. Гол түлэбынь дурдахада иимэрхүүл даа.

—Буряадай уран зохёолшодой Холбооной ургалта, хүгжэлтэ тухай...

Республика доторнай эхилэн бэшэгшэд аһала олон гээшэ. Уран зохёолдо дура-
тай залуу уетэнэй бэлэ
дабарине дэбэргэн ба
хэрэгтэ һургуулинууд
хидхэгдэһэн литератур
жогууд, тэдэнийе
рилдэг багшанар болон
нуудай газетэнүүдэй
циин дэргэдэ эмхидхэ
литературна бүлгэмүүд
нүлөөтэй, удха шанар
шэ ааб даа.

Мүнөө үедэ гол түх
лэгүүдэй, рассказуудай
шье һаа повестиин нэ
али хоёр ном гаргуул
хэд олон. Тиихэдэ хэ
весть, рассказуудай, м
лэгүүдэй номуудые
лаад, роман толилуул
һаншье нүхэд мана
байна. Тобшолон хэ
лоо һаа, 1973 онһоо
он хүрэтэрхи саг соо
лэн бэшэгшэд 69 но
гаргууланхай.

Тиихэдэ дурсагдагш
саа соо эхилэн бэшэ
һан арбан драматур
18 зүжэг Улаан-Үды
мын театрнуудта, хү
тагуудай соёлой байш
та табигдаа. Эд
тоологдоһон нүхэд
олонхинь саашадаа
шадабарияа хүр
СССР-эй Уран зохёо
холбооной гэшүүндэ
лэгдэхэ бэзэ гэжэ
на.

Һүүлэй долоон жэ
гасаае абажа харабал
үе соо зохёохы ажал
лоос зоримгой бари
нүхэд СССР-эй Уран
шодой холбооной гэш
лон абтаһан байна
хадаа Буряад орон
зохёолшодой зэргын
ургаһые гэршэлнэ.

Манай литератур лөөлэгшэд Буряадай зохёолой шэнэ бүтээ москвагайхндые ямар танилсуулхань бэ?

14—15 хүнһөө бү
манай делегаци ма
Улаан-Үдэһөө гараха
Удаадахи үдэрынь
лэй али нэгэн кин
поэзиин үдэшэ үнгэ
Майн 19-нэй үдэр
эй уран зохёолшод
бооной секретариад
дани зарлагдажа, т
рэ һүүлэй хэдэн ж
най зохёолшодой бэ
рёод номууд тухай
уран зохёолшод, ш
шэд һанамжануудаа
байна. Тэрэл үдэрэй
шэлэн А. Фадеевэй
тэ Литераторнуудай
байшанда манай з
Москвагай олонии
лөөлэгшэдтэй уулза

ҺОНИРХОЛТОЙ КОНЦ

Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо
лагдаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эко
соёлой үдэрнүүд Загарайн соёлой байшан соо тэм
гэрөө. Концертдэ хабаадагшадые харагшад халуун ал
гаар угтаа. Һайн сэгнэлтэ үгэмөөр номернууд олон
гэжэ тэмдэглэмээр. Илангаяа М. Бандеева, Г. Ни
Дылыкова, Х. Сультимова, Г. Аюшиева гэгшэдэй
һэн номернууд тэдэнэй ёһотой артистнууд байһ
лээ. Тиихэдэ мүн Б. Содномов, Э-Б. Дугаров, Г.
Д-Д. Сандитов гэгшэд дуунуудаараа бултанда һай
байна. Концертын дуушад гоёнууд буряад дэгэлэй

Зал соо колхозой партбюрогой секретарь Б. Б
колхозой түрүүлэгшэ Г. И. Ильин, «Дружба» совхоз
лай ба дайнай ветеранууд Б-Д. Будаев, Д. Жигжит
лон бусад нүхэд уригдаһан байна. Хүхюу дуу,
концерт бултаниие ехэтэ һонирхуулаа.

Р. Ш
худөө б

Загарайн район.

Халаахай

ГҮРЭНЭЙ ХАРМААН ҺУУЛЯАД...

ГҮРЭНЭЙ зөөрине үбэршөлэгшэд тушаа хэлсэхынгээ урда тээ коллективэй үүргэ тухай һануулаадхия. Социалис зөөрине сахин гамнаха, материальна нөөсые зохисотой соонь хэрэглэхэ гээшэ ажалша коллективүүдэй нангин уялга мүн. Социалис зөөридэ эзэн бусаар, арадай баялигта һаланаар хандаха ябадалтай ажалай коллективүүд эсэшэгүй тэмсэл ябуулха зэргэтэй.

Энэ эрилтэ хадаа хиинһэээ абтаһан бэшэ, хуулита болгогдохо ушартай. Ажалай коллективүүд тушаа Хуулиин проектын 8-дахи статья дотор тиигэжэ дурадхагдана.

Үнэхөөрөөшье, социалис зөөрине үбэршөлгэ, тэрээндэ эзэн бусаар хандалга хадаа арадай ажахыда туйлай ехэ хохидол ушаруулдаг. Заримдаа ажалай коллективэй гэшүүдэй нюдэн дээрэ элдэб эсын ушарнууд болоко байдаг. Тиимэһээ ажалай коллективүүд эдэ бүгэдые хараад байха бэшэ, харин социалис зөөрине бүрин бүтэн байлгахын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ зэргэтэй.

Зүгөөр социалис зөөрине сахин гамнаха хүдэлмэри ажалай бүхы коллективүүдтэ ябуулагдадаггүй гэжэ мүрдэлгэ харуулдаг. Гүрэнэй зөөрине үбэршөлхэ, хулгайлха ябадал үзэгдэһөөр.

Жэшээ дурдабал, Буряадай АССР-эй Эдеэ хоолой министерствын РСУ-гай механик Буртонов гэгшэ даажа байһан ажал дээрээ запчастьнуудые үбэршөлдэг байгаа.

Албанайнгаа тушаалые, мүн РСУ-гай бухгалтериин болон хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө хиналтын һула байһые хэрэглэн, захиргаанайнгаа автомашинануудта запчасть абахаяа «Сельхозтехника» нэгэдэлэй материально-техническэ хангалгын баазада захил хэхэдээ, «Волга» түхэлэй машинын запчастьнуудые дурдалсадаг һэн. Харин РСУ-да «Волга» үгы, харин иимэ машина өөр-тэнь бии байгаа бшуу. Ерэһэн запчастьнуудые өөртөө абаад, тэдэнине ондоо машинануудта табиһан хэбэртэйгээр акт «зохёодог» байшоо.

Тиигэжэ Буртонов 2000 гаран түхэригэй запчасть үбэршөлөө.

Имагтал запчасть бэшэ, мүн үмсынь ажалда хэрэгтэй боломоор бусадшье «зөөри» хулгайлаа. Дурдабал, прожектор, шэрын пульт, бензинээр хүдэлдэг двигатель болон бусадшье зөөри зөөшэ гэртээ абаашаба.

Буртоновой үбэршөлгэ тиимэшье шэнэ зүйл бэшэ. Юуб гэхэдэ, тус РСУ-гай начальник байһан Сонголов хуулиин урда зэмэеэ амсаһан юм. Гайхалтай юумэниинь юун бэ гэхэдэ, Буртоновой «уран ябуулга» хадаа РСУ-гай коллективтэ мэдээжэ байгаа ха юм. Мэдэжэл байһан аад, анир гараагүйнь гайхалтай бэшэ гү?

Хүтэлбэрилэгшын гар «муу-хай» байхадаа, ямар байнаб гэжэ харуулмаар үшөө нэгэ ондоо жэшээ дурдая.

Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй заводой материально-техническэ хангалгын таһагай начальнигаар хүдэлжэ байһан Балаганский заводой фирменнэ саарһа хэрэглэдэг һааб даа. Харин заводһоо гаража ошохододоо, хэдэн бланк хулуужа абаһан байгаа.

Хожомынь — ханын материал үйлэдбэрилдэг Загорскын заводой директорэй орлогшоор ажаллажа байха үедөө Балаганский шэлэй заводой фондһоо дизельнэ түлишэ, эрсэгэй тоһо абаха тушаа бэшэг зохёогоод, үнөөхи бланкнууд дээрэ сохидог байгаа. Тиихэдээ шэлэй заводой хүтэлбэрилэгшэдэй гарые һажаалган, өөрөө табидаг һэн. Тэдэ бэшэгүүдэйнь үйдэһөөр шэлэй оньһожоруулагдамал заводой фондһоо 17 тонно дизельнэ түлишэ, эрсэгэй 2 тонно тоһо ханын материал үйлэдбэрилдэг заводто нефтебазаһаа үгтэһэн байна. Бүхы дээрэ 1757 түхэригэй зөөри үгтэһэн болоно.

Балаганскиин хуурмаг ябадал гаргаһанһаа боложо, шэлэй оньһожоруулагдамал завод гүрэнэй түсэб дүүргэжэ шадахагүй туйлда хүрөө юм. Балаганский энээнэйнгээ түлөө зэмэ амсабашье, хуушан тушаалаа эзэлһэн зандаа.

Ажалай коллективүүд тухай хуулиин проектын 13-дахи статьяе эндэ һануулха дуран хүрэнэ. Кадрнуудые зүбөөр табиха асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ ажалай коллективүүд ехэ үүргэтэй гэжэ тэрэ статья соо хэлээтэй.

Хэрбээ кадрнуудаа хүмүүжүүлхэ, тэдэниие зүбөөр табиха хэрэгтэ ходо анхарал хандуулжа, хулгай хэхэ, албан тушаалые хэтэрүүлэн хэрэглэхэ ябадалтай ажалай коллективүүдэй үдэр бүри тэмсэжэ байгаа һаа, дээрэ хэлэгдээшэ зүйлнүүдтэл адли юумэнүүд, гүрэнэй хармаан һуулидагууд һурагүй үсөөрхэ һэн даа.

А. ПОКАЦКИЙ,
Советскэ районой прокурор, юстициин советник.

ПРАВДА БУРЯ

Нэгэдэхи ху
«Илагшын солотой»
наевай статья. «С
тарялангай үрэжэ
руулха габшагай
ра» — суглуулбар
дэгшэдые хабар х
— Ю. Базаржапов

Хоёрдохи ху
«Депутадай дайша
—А. Кушнаревой
«Фермэ дээгүүр ту
зана»—Ч. Гомбоин
тья. «Ургаса ургуу
эдэбхи»—Н. Дегтя
респонденци.

Гурбадахи ху
«Коммунистнуудай
ТАСС-ай фо
«Ямаршье бэрхэш
дабахаар»— Г. Т
корреспонденци. Х
наһаа мэдээсэлнүү
нөөдэр радиогой у
тиин хүсэтэ зэбсэг
тыповэй статья.

Дүрбэдэхи ху
«Евгений Евтушен
бигдаһан гурбан
А. Капустинай

СЭНХИР ЭКРАН

РАДИОГОЙ ҮДЭР, ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ БҮХЫ ҺАЛБАРИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл!» — физкультурнигуудта заабари зүбшэлнүүд. 10.05 — Илалтын үдэртэ. Баримтата фильмүүдэй программа. 10.45 — «Спортлотогой» 19-дэхи тираж. 10.55 — «Взять живым!» — телевизионно гурбан серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 12.05 — «Арадай аялга дуунууд». 12.20 — «АБВГДейка...» 13.05 — «Таанадта, түрэлхид»:

Улаан-Үдэ. 13.35 — Шэнэ һонин (буряадаар). 13.45 — Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. Залуу уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй выставкэ. «Зохёохы портредүүд» гэһэн циклһээ. 14.20 —«Илалтын һайндэрөөр!» гэһэн концерт-амаршалга.

Москва. 15.10 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.25 — «Буденновка» — үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 16.55 — «Арадай уран бэлиг тухай телевизионно программануудай уласхоорондын V фестиваль. Рустави (СССР) дуулана. 17.25—«Хани харилсаан» — телевизионно журнал. 15.55 — «Чучело-мяучило», «Приключения на плоту» — шэнэ мультфильмнүүдэй программа. 18.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн», «Человек загадочный» — телевизионно эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 19.20—19.35— Забһарлалга. 19.35 — «Таанадта, ветерануудай» — концерт. 20.35 — «Аты-баты шли солдаты...» — уран һайханай фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Баримтата экран. 23.45 — И. Штраусай зохёолнуудаар буридүүлэгдэһэн концерт. 00.20 — Шэнэ һонин.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 13.25 — «Һайн эд бараа элбэг ехээр». 14.05— «ГДР-тэ уулзалга» — киношэнжэлэл. 14.25 — «Уянгата шүлэг». Н. Заболоцкий.

Улаан-Үдэ. 15.10 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

Москва. 15.20 — «Аяншалагшадай клуб». 16.20 —Новосибирскын оперо болон балетэй академическэ театрай балетэй артистнуудай концерт. 16.45 — Ленинградай телевидениин студиин «Курантнууд» гэжэ программа. Театрай нэгэ үдэр. Искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 18.25 — «Подготовка к экзаменам»— телевизионно уран һайханай фильм. 19.30 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 —«Залуу бүлын клуб». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, бага-шуул!». 21.15— 21.15 — «Хүгжэмтэ киоск». 21.45 — «Корабелы Севастополя». — баримтата фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — «Никто не заменит тебя» — телевизионно уран һайханай фильм. «Зельский заповедник» — телевизионно баримтата фильм. 24.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — (Минск) — 2-дохи тайм.

Редактор
Р. Б. ГАРМ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2.54—54, зам. редактора—2-68-08, зам.редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-23-05, переводов—2,54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61 машинное бюро—2-57-63, отдел объявлений —2-65-54

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04471. Заказ № 107. Индекс 04649.